

**PÄRNU MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2022. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Pärnu 2023

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine	6
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	6
2.2 Eelarve	6
2.3 Projektid.....	7
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	8
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	10
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	10
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	13
2.4.4 Erialahariduse omandamine	14
2.4.5 Töötajate tunnustamine	14
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	14
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	15
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	16
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	16
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	22
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	22
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	23
4.3 RVL teenindus.....	27
4.4 Laste- ja noorteteenindus	28
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	28
4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine.....	28
4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	29
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	31
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	34
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	36
4.6.1 kohalikul tasandil	36
4.6.2 riiklikul tasandil.....	41
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	41
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	42
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	43

4.9 Andmebaasid	43
5. 2022. aasta tegevused	44
LISA 1. Personali koolitus	45
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	45
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	46
LISA 4. Laste ja noorteüritused	47
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	63

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna/li nna nimi	Elanike arv (01.12.2 1)	KOV-de arv maakonn as	Üldkasutatav ate raamatukogu de arv	Harukogu de arv	Teenindus punktide arv	Kokku
Pärnu maakond	86460	7	10	40	3	53
Pärnu linn	50986		1	11		12

1. Põhilised tegevussuunad

2022. aasta, eriti aasta esimene pool oli sarnaselt eelmisele kantud paljuski covid-pandeemiast. See tingis, kas üritused, koolitused said toimuda või mitte. Aasta teine pool oli selles osas rahulikum, mis tähendas, et elu võis hakata haigust silmas pidades tasapisi normaliseeruma ja oma tavapärasesse rütmi minema.

Kahjuks varjutas 2022. aastat veebruari lõpus Venemaa sissetung Ukrainasse. Sõjasündmused tõid raamatukogudessegi hulgaliselt Ukraina põgenikke, kes vajasisid abi uutest oludest hakkama saamisel, info ning vajalike asutuste leidmisel ja lapsed oma õpi- ning huvitegevuste jätkamisel. Seoses sõja vallandumisega rakendusid kohe esimesed sanktsioonide paketid ja lõppes kaubavahetus Venemaa ja Valgevenega. Enam ei tarnitud Eestisse Venemaal ega Valgevenes välja antud raamatuid ega perioodikat. Selle asemel telliti paljudesse raamatukogudesse ukrainakeelseid raamatuid, keeleõppematerjale.

Töötajaid instrueeriti, kuidas olla abiks Ukrainast saabunud sõjapõgenikele. Infot erinevate teenuste ja oluliste asutuste või kontaktide kohta jagati põgenikele linna ning valdade ja raamatukogude kodulehtedel, samuti raamatukogudes kohapeal.

Aasta jooksul käis raamatukogudes palju põgenikke, et teha vajalikke koopiaid, kasutada arvutit või lihtsalt olla rahulik keskkonnas. Seetõttu oli raamatukoguhoidjatel vaja palju jagada infot vene keeles või ka inglise keeles ning aidata neid arvutis erinevate toimingutega. Paljudest ukraina põgenikest said raamatukogudele uued tänulikud lugejad, kes olid rõõmsad võimaluse üle kasutada tasuta internetiühendust ja keeleõppeks vajalike raamatute/plaatide laenutamist.

25. veebruarist 27. veebruarini oli Pärnu Keskraamatukogu hoone valgustatud Ukraina lipuvärvides, et avaldada toetust Ukrainale. Pärnu Keskraamatukogu saatis Ukraina põgenikekeskusesse lasteraamatuid. Ukraina põgenikele oli lugejaks registreerimine ning riigiteenuste jaoks vajalike dokumentide printimine tasuta. Kõikides raamatukogudes pandi üles Ukrainaga seotud näitusi ning väljapanekuid. Raamatukoguhoidjad kandsid Ukrainale toetuse väljendamiseks Ukraina lipuvärvides rinnalinte või märke.

Tori valla raamatukogud osalesid kampaanias „Sooja südamega Ukrainasse!“, kus inimesed tõid annetustena raamatukokku enda kootud villaseid esemeid, et neid siis ukrainlastele annetada. Tõhela raamatukogus peeti 5. mail maakonna esimene Kogukonna kriisiks

valmisoleku hindamise kokkusaamine, mille raames täideti piirkonna kriisitöövihik. Pärnu Keskraamatukogu saalis toimusid Kaitseliidu värbamisüritused.

Jaanuaris avati Pärnu Keskraamatukogu Paikuse haruraamatukogus õmblustuba, mis on leidnud aktiivset kasutamist ja on inimeste poolt hästi vastu võetud. Märtsis alustati Pärnu Keskraamatukogus RFID koodide konverteerimist ja kleepimist vanematele raamatutele, millel puudus RFID kood. Sügisel hankis raamatukogu uued RFID-l töötavad turvaväravad ja 5 RFID töökohta. Uutel turvaväravatel on peal ka külastuste loendur. RFID töökohad kiirendavad oluliselt laenutusprotsessi.

Detsembris lisandus Pärnu Keskraamatukogu Cleveroni laenutuskapile lisamoodul, sest 23st pesast enam ei piisanud lugejate soovide rahuldamiseks.

2022. aasta kuulutatati Eestis raamatukogude aastaks. Teema-aasta avamise puhul loeti ka Pärnumaa raamatukogudes ette Mudlumi raamatut „Ainult mitte minu tädi Ellen“. Lugejateks olid nii linnapea, vallavanemad, näitlejad kui muud tuntud inimesed. Raamatukoguhoidjate sõnul jättis teema-aasta koordineerimine algusest peale soovida. Sellest olenemata anti endast parim, tehti üritusi ja oldi enam „pildil“. Pärnumaa raamatukogude sündmused olid kajastatud ka raamatukogude aasta veebilehe sündmustekalendris. Tavapärasest enam kirjutati raamatukogudest nii ajakirjanduses kui sotsiaalmeedias. Samuti võis märgata raamatukogude suuremat kajastamist televisioonis. Pärnumaa raamatukogudes toimus kogu aasta vältel Pärnumaa lugemisbingo, täidetud piletid tuli tagastada 22. detsembriks ja auhindade loosimine toimus Pärnu Keskraamatukogu sünnipäeval, 7. jaanuaril 2023. Osalejaid oli üle maakonna ning inimestes tekitas bingo palju elevust ja hasarti, loeti tavapärasest rohkem raamatuid. Vabariigi sünnipäevanädalal kanti taas rahvarõivaid. Veebruaris tõid Pärnumaa raamatukogud lugejate ette oma kogude pärlid, aprillist augustini sai Pärnu linnaruumis vaadata ülelinnanäitust „Proosaline Pärnu“, juunis kutsuti lapsed suurele pannkoogipäevale. Pärnumaa maaraamatukogud võtsid aktiivselt osa üle-riigilisest Maal elamise päevast, mille raames korraldati muuhulgas mitmel pool raamatulaata, pakkudes tasuta maha kantud raamatuid. See kogus kõikjal suurt populaarsust. Pärnu Keskraamatukogu osales Kultuuriministeeriumi ja raamatukogude vahelises projektis, mille tulemiks oli 24. septembril toimunud rahvusvahemuste perepäev. Eesmärgiks oli tutvustada Eestis elavate rahvaste toite ja kultuuri ning tuua vähemusrhuvuste esindajaid rohkem raamatukokku. Pärnumaa raamatukogud said märgitud ka kaugtöö võimalusi pakkuvale interaktiivsele kaardile.

21. oktoobril paigaldati Pärnu Keskraamatukogu kõrvale mälestuspingid teenekatele raamatukoguhoidjatele Saima-Õie Andlale ja Leida Taltsile.

13. detsembril anti nii Pärnu Keskraamatukogus kui Tori valla raamatukogudes pidulikult raamatukogude aasta teatepulk üle liikumisaastale. Pärnu Keskraamatukogu kirjanduslik-sportlikus liikumismängus osalesid Pärnu linna haridus-, spordi- ja kultuuriasutuste 3-liikmelised meeskonnad (teater, muuseum, LV kultuuri- ja sporditeenistus, TÜ Pärnu Kolledž, Pärnu Postimees, Pärnumaa Spordiliit, Pärnu Keskraamatukogu, SA Pärnumaa Arenduskeskus). Sündmus leidis kajastamist ka Aktuaalses Kaameras. Tori valla raamatukogu eestvedamisel toimus sündmus koostöös raamatukogude ja koolidega.

Mitmed Pärnumaa raamatukogud tähistasid 2022. aastal oma väarikaid juubeleid: Sindi Linnaraamatukogul täitus juba 140. ja Kihnu raamatukogul 135. tegutsemisaasta, Võiste ja

Vahenurme raamatukogu jõudsid 100. juubelini. Juubelite puhul korraldati raamatukogudele pühendatud temaatilisi näitusi ja üritusi.

1 Juhtimine

1.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Koroonaajal tekkinud heaks praktikaks jäid endiselt püsima Pärnu Keskraamatukogu peaspetsialistide ja valla raamatukogude direktorite ja osavalla raamatukoguhoidjate veebikoosolekud, kus vahetati olulist infot, jagati oma tööalaseid muresid ja rõõme.

Pärnu Keskraamatukogu nõukogu ei ole viimastel aastatel toiminud, kuid uuel aastal on plaanis kokku kutsuda uus nõukogu koosseis ja asjad toimima saada.

Lääneranna Vallavolikogu liikmed külastasid Lääneranna raamatukogusid, et kaardistada olukorda ning teha 2023. aasta plaane valla raamatukoguvõrgu osas. Lääneranna vallas tehti muudatusi töötajate töökoormuses, sellest tulenevalt kujunesid alates 1. septembrist töökoormused järgnevalt: Virtsu, Kõmsi ja Metsküla raamatukoguhoidjad töötavad 0,8 koormusega, Vatla harukogu 0,5 koormusega + 0,5 kohta spordihoone töötajana, see palk tuleb spordikooli eelarvest. Saulepi raamatukogu on 0,4 töökoormusega ja harukogu raamatukoguhoidja töötab ka 0,6 kohaga Lihula keskraamatukogus. Lihula raamatukogus aasta aega töötanud 0,5 koormusega töötaja lahkus töölt alates maikuust. Muudatustest tulenevalt ja ka sellest, et kadus üks töötaja koht, saadi tõsta töötajate põhipalka.

Põhja-Pärnumaa vallavalitsus suurendas 2022. aastal valla raamatukogude personalikulu, saadi juurde 0,5 raamatukoguhoidja töökohta. Senise kolme tööpäeva asemel, mis Suurejõe raamatukogu lahti oli, on see viiel päeval nädalas avatud. Kuna raamatukogu asub koolimajas, siis koolivaheaegadel seal külastatavust praktiliselt pole. Koolivaheaegadel töötab raamatukoguhoidja Vändra raamatukogus, enamasti koduloolise andmebaasi sisestamisel.

Kihnu raamatukoguhoidjal muudeti 2022 a veebruaris kehtivat töölepingut - tõsteti koormust 0,5 ametikohle, raamatukogu on nüüd avatud 20 t nädalas.

1.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.21 €	Seisuga 31.12.22 €	Muutus %
Eelarve kokku	2341,158	2530,459	+8,1%
sh keskraamatukogu	1345,740	1468,777	+9,1%
Personalikulu	1559,252	1652,336	+6%
sh keskraamatukogu	930,200	980,320	+5,4%
Komplekteerimiskulu	400,996	400,262	-0,2%
sh KOV-lt	208,453	235,261	+12,9%
sh riigilt	192,543	165,001	-14,3%
sh keskraamatukogu	216,772	210,018	-3,1%

sh KOV-lt	89,670	112,717	+25,7%
sh riigilt	114,462	97,301	-15%
Infotehnoloogiakulu	54,153	54,150	0%
sh keskraamatukogu	21,553	21,356	-0,9%

Pärnu Keskraamatukogu koolituskulud on 1% koosseisuliste töötajate palgafondist.

1.3 Projektid

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Näituse „120 aastat Vändra raamatukogu“ koostamine, Kulka	1.06-31.12.2022	200.-	504.-
Lugemisprogramm „LUGEMISISU“ Surju raamatukogus	01.10.2021-31.05.2022 01.10.2022-31.05.2023	2021. eraldati 310€, mille eest annetati 2022.a raamatukogule 41 lasteraamatut	
Kilingi-Nõmme raamatukogu „Lugemisisu“ ELK	12.10.2022-15.05.2022 12.10 2022 – 31.05 .2023	42 lasteraamatut	300.-
Kõmsi kooli LUGEMISISU laste ekskursioon Lastekirjanduse Keskusesse – Hanila Toetusgrupp	24. mai	300.-	364.-
Treimani raamatukogu laste lugemisprogramm LUGEMISISU/ 37 lasteraamatut/ Kultuuriministeriumi toetus	2021-2022	300.-	
Tori Valla Raamatukogu III lasteraamatupäev (HTM/Tori vald/Teater Maale)	Mai-juuni 2022	1122.-	1122.-
Istmepadjad Sindi raamatukogu lasteüritustele – Huvihariduse ja -tegevuse toetus		444.-	444.-
Kirjanik Anti Saare kohtumine Are kooli lastega - Huvihariduse ja -tegevuse toetus	16. märts	190.-	190.-
Laste suvine Lugemisbingo – läbiviimine ja auhinnad – (Tori vald) Huvihariduse ja -tegevuse toetus	Juuni-august	244.-	244.-
Projekti "Agenda - Euroopa täiskasvanuhariduse tegevuskava"	august	300.-	350.-

kogukonna õpisündmuse läbiviimine koostöös Tori valla valitsusega			
“Kogu Eesti loeb!” – Tallinna Keskraamatukogu ja Kultuuriministeerium (Pärnu Keskraamatukogu)	september	1800.-	1800.-
Development of Elderly's Digital Skills Through Family Learning (Erasmus+) – Pärnu Keskraamatukogu	Jaanuar-september	6370.-	6370.-
Responsible dad. Parential education in the library (Erasmus+) – Pärnu Keskraamatukogu	Veebruar-detsember	12 070.-	15 0541.-
“Nutikas raamatukoguhoidja – kogukonna hing” seminarlaager Pärnumaa raamatukoguhoidjatele - Kultuuriministeerium	mai	1400.-	4327.-

Juba mitmendat aastat toetab Tori vald Tori Valla Raamatukogu taotluse põhjal raamatukogu tegevust riigilt laekuva huvihariduse ja huvitegevuse toetuse summadest. See on väga vajalik toetus, sest järjest enam tunneb raamatukogu ennast huviharidust ja haridust andva asutusena.

Tori valla lasteraamatupäeva esineja Piip ja Tuut Teater kutsumine toimus etenduskunstide regionaalse kättesaadavuse toetuste "Teater maal" raames. „Teater maal“ programmist eraldati summa: 770.00, Tori Valla Raamatukogu tasus 193.00. Selline toetus oli väga vajalik ja võiks olla rohkem esinejaid, keda saaks raamatukogusündmustele selle programmi raames kutsuda.

Pärnu Keskraamatukogu oli partneriks Tallinna Keskraamatukogule ja korraldas Pärnus 24. septembril lõimumispäeva „Kogu Eesti loeb!“, päeva eesmärgiks oli tutvustata erinevate rahvaste toidukultuuri. Päev tõi raamatukokku erinevate rahvaste esindajad, kes loodetavasti ka edaspidi leiavad tee raamatukokku.

Pärnu Keskraamatukogu osales partnerina kahes rahvusvahelises Erasmus+ projektis. 2-aastane projekt Development of Elderly's Digital Skills Through Family Learning lõppes 2022. aasta septembris, kevadel toimusid projektikohtumised Leedus Utenas, Hispaanias Guencas ja Itaalias Lecces. Projekti lõpptulemusena anti välja digitaalne ajakiri/koduleht, kus projektipartnerid (Eesti, Leedu, Türgi, Bulgaaria, Hispaania, Itaalia) tutvustasid projektikohtumistel saadud uute kogemuste elluviimist oma organisatsioonides.

Lisaks osales Pärnu Keskraamatukogu ka teises Erasmus+ projektis - Responsible dad. Parential education in the library. Projekti juhtpartner oli Poolast, Żory linnaraamatukogu, veel osales projektis Breda kultuurikeskus Hollandist. Aasta jooksul toimus kokku 4 projektikohtumist (Poolas Żorys ja Krakowis, Hollandis Bredas ja Eestis Pärnus). Rahvusvahelistes projektides osalemine on väga oluline ja annab hulgaliselt juurde uusi kogemusi. Projektikohtumistel külastati erinevaid raamatukogusid ja tutvuti nende teenuste, koolituste ja vaba-ajategevustega. Lisaks parandab see raamatukoguhoidjate keeleoskust ja suurendab silmaringi.

Oluline on ka Kultuuriministeeriumi raamatukogude arendustegevusi toetav programm. Tänu sellele toetusele toimus 2-päevane Pärnumaa raamatukoguhoidjate seminarlaager Põhja-Pärnumaa vallas, tutvuti valla nn Vändra poolse külje raamatukogudega, lisaks kuulati loengut kultuuripärandi digitaliseerimisest (Ajapaik) ja Tallinna Keskraamatukogu Kännukuke harukogu *makerlabi* teenustest, tallinlastel olid kaasas ka mitmesugused robootika vahendid jm. Sellised seminarlaagrid

on väga olulised maakondliku raamatukoguvõrgustiku tugevdamiseks ja omavaheliseks suhtluseks väljaspool tavapärast töökeskkonda.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Seoses Pärnu Keskraamatukogu direktori Heinike Sinijärve pensionile minekuga nimetas Pärnu Linnavalitsus avaliku konkursi tulemusena 6. juunil uueks direktoriks Krista Visase. Seoses sellega vahetus ka turundusjuht ja teabekirjanduse osakonna juhtivspetsialist, teabekirjanduse osakonda võeti tööle uus raamatukoguhoidja. Pensionile jäi ka kauaaegne Pärnu Keskraamatukogu kogude arenduse osakonna raamatukoguhoidja, kelle asemel võeti alates novembrist tööle raamatukoguhoidja-infospetsialist, kelle põhiülesandeks on dokumendihaldus, vajalike tarvikute ja teenuste soetamine, personali-arvestuse pidamine. Kogude arenduse osakond saab hakkama 4 töötajaga.

Lindi raamatukogus vahetus raamatukoguhoidja, seoses töötaja pensionile minekuga. Alates 1. novembrist muutusid Lindi raamatukogu lahtiolekuajad E, T, K 12.00-18.00; N 11.00-15.00. Avamis- ja sulgemisaeg nihkusid tunni võrra hilisemaks. Muutuste põhjuseks oli uue raamatukoguhoidja lisatöö Lindi Lasteaed-Algkoolis tugiõpetajana ja viidi ellu konsulteerides lugejatega.

31. juulist lahkus omal soovil töölt senine Lääneranna keskraamatukogu direktor, alates 1. augustist töötab direktori kt-na senine Kirbla ja Lihula raamatukoguhoidja Tiiu Aasrand.

Alates 2022 a veebruarist muutus Põhja-Pärnumaa valla Suurejõe raamatukogu töötaja tööaeg - 20 tundi nädalas 0,5 ametikohta. Lugejatele avatud: T, K 10.00 – 17.00 ja N 11.00 – 17.00.

2022. aastal toimus muudatus Tori valla Urge raamatukogu lahtiolekuajades: E 13.00 – 18.00 ja Tammiste välisteeninduspunkti aegades: avatud N 10.00 – 17.00. Muutus toimus seoses Urge kogukonna väheneva huviga raamatukoguteenuse vastu ning samas suureneva sündmuste korraldamise vajadusega ja raamatute laenutamisega Tammiste Lasteaed-alkoolis. Urge raamatukoguhoidja töötab 0,5 koormusega ja käib korra nädalas tööl ka Sindi raamatukogus.

Urge raamatukogus ja Tammiste teeninduspunktis vahetus töötaja kaks korda, veebruaris läks pensionile pikaajaline töötaja ning märtsis tööle asunud uus töötaja lahkus sügisel töölt ja oktoobrist sai raamatukogu endale taas uue raamatukoguhoidja.

Tori raamatukogus ja Urge raamatukogus mõlemas vahetusid töötajad aasta jooksul kaks korda. Kuna Sindi raamatukogu töökoormus on oluliselt suurenenud, käib detsembrist tööle asunud Urge raamatukoguhoidja ühel päeval nädalas tööle ka Sindi raamatukogusse.

Tori raamatukogule aasta lõpuks veel uut raamatukoguhoidjat ei leitud, töö jätkus erinevate töötajate vahel rotatsiooni korras. Raamatukogu jäi suletuks laupäeviti.

Vastu tulles Suigu raamatukoguhoidja ettepanekule ning kogukonnale, muudeti Suigu raamatukogu lahtiolekut, mis jäi avatuks vaid tööpäevadel.

Kihnu raamatukoguhoidjal muudeti 2022 a veebruaris kehtivat töölepingut - tõsteti koormust 0,5 ametikohani, raamatukogu on nüüd avatud 20 t nädalas.

Alates 1. septembrist toimus muutus Lääneranna raamatukogude lahtiolekuajades:

Virtsu, Kõmsi ja Metsküla harukogud avatud 4 päeva nädalas. Virtsu ja Kõmsi avatud: T, K, N, L, Metsküla: E, K, N, R. Vatla haruraamatukogu avatud kolmel päeval (E,T,K) nädalas.

Saulepi harukogu avatud 2 päeva nädalas T, L. Kuni septembrini oli Saulepi raamatukogul laenutuspunkt Varbla Koolis. Kirbla harukogu lahti 2 päeva nädalas (E, N). Lihula raamatukogu on avatud nüüd esmaspäevast reedeni, laupäeval on kinni.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Lisa 1

2022. aastal oli võimalik taas hakata osalema füüsiliselt koolitustel. Samas võeti endiselt palju osa ka veebikoolitustest. Uueks fookuseks sai sõda Ukrainas ning sellega seotud teemad ja see, kuidas raamatukogu saaks omalt poolt põgenikke aidata. Võeti aktiivselt osa koolitustest, mis tutvustasid järgmisi teemasid: kuidas kirjutada Ukraina nimesid, kuidas aidata pagulastel kohaneda, kuidas orienteeruda infosõjas või läbi viia keelekohvikuid.

Lasteteeninduse valdkonnas kuulati nii ELK lasteraamatukoguhoidjate õpipäeva „Varesele valu, harakale haigus – kas sõnal on väge?” ettekandeid, lastekirjandusfestivali Luup ülekannet kui täiendati oma teadmisi LUGEMISISU programmi kohta. Samuti saadi teadmisi, mis toetavad laste vaimset tervist ja oskust paremini keskenduda.

Uusi teadmisi saadi autoriõiguste kohta, säästva arengu teemadest raamatukogudes ning samuti täiendati end info- ja digipädevuste valdkonnas. Kuulati Tallinna Keskraamatukogu e-raamatukogude veebikoolitust, osaleti biblioteraapia õpitoas.

Paljud osalesid Eesti Rahvusarhiivi korraldatud erinevates veebipõhistes uurijatundides, mis on koduloo uurimise ja säilitamise seisukohalt väga oluline.

Oli osalejaid ka pikematel koolitussarjadel, nagu näiteks Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus ja 21. sajandi raamatukogu ning Muuseumitunni ABC koolitused.

Uuendati ja värskendati oma teadmisi ka tööohutuse ja esmaabi vallas.

Lisaks erinevatele koolitustele kuulati aktiivselt ERÜ üldkoosolekut, RaRa infoseminare „Üleriigilise mõjuga arendusprojektid“, emakeelepäeva veebikonverentsi „Selges eesti keeles“ ja ELK aastakoosolekut. Lisaks osaleti IFLA-l Dublinis ja rahvaraamatukogude juhtide koolitusreisil Hollandis.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
28.01	„Rahuloluuuring – miks ja kuidas?”	Krista Visas (PKR)	2	49/5	0

28.01	Praktiline arvutikoolitus ehk digipädevuste tõstmine	Kaia Metsaalt (PÜG)	4	49/5	200€
25.02	Noortekirjandus; raamatute kirjastamine ja valimine	René Tendermann (Rahva Raamat)	4	63/5	250€
25.03	„Kuidas suhelda raske kliendiga?“	Karin Luts (superviisor, psühholoog)	4	65/5	190€
29.04	Elukestva õppe edendamine koostöös raamatukogudega. (Täiskasvanute õppe toetamine: õppimisele häälestamine. Täiskasvanu õppimise toetamine. Õppe kavandamine ja õpiruumi loomine. Õppija kaasamine ja refleksioon.)	ETKA Andras ja Andrea Annus (TLÜ)	7	59/6	0
27.05	E-keskkond Ajapaik	Vahur Puik	2	43/5	300€
27.05	Digitaalne raamatukogu 21. sajandil	Tallinna Keskraamatu kogu	2	43/5	350€

		Kännukuke harukogu			
26.08	Õppekäik Viimsi raamatukokku, Rannarahva Muuseumisse, Viimsi Vabaõhumuuseumisse	1. Tiiu Valm 2. Viimsi muuseumide giidid		53/6	508€
30.09	Kirjastuse Tänapäev sügis-talvel ilmuvad raamatud	Tauno Vahter (kirjastus Tänapäev)	1	70/7	0
30.09	„Nüginine teoorias ja reaalses elus”	Heiko Leesment, Sigrid Karu	4	70/7	600€
28.10	„Vanad ja haruldased raamatud – mis need on?”	Liis Tamm (RaRa)	2	61/7	0
28.10	"Vitriinist välja!"; hariduslik töötuba installatsiooniga kaasneva töövihik-jutukogu „Ühe puu jutuajamine raamatukogu külastajaga“ põhjal	Rene Mäe, Maria Muuk (RaRa)	2	61/7	250€
25.11	Rootsi kirjandus	Maria Mullamaa (TÜ)	1	64/6	185€
04.12	Õppekäik Tallinna Maarjamäe ajalookompleksi - Maarjamäe loss, Maarjamäe Filmimuuseum, Maarjamäe Tallihoone	Maarjamäe kompleksi giidid	3	30/4	532€

2022. aastal õnnestus korraldada taas kontkaskoolitusi, erinevalt 2021. aastale, mil covid-epideemia tõttu paljud koolitused ära jäid või veebi kolisid. Samas aasta alguse koolitustest osavõtt oli siiski hirmust haigestumise ees või valdade erinõuetega seotuna mõnevõrra väiksem ja ka haigestumist tuli aeg-ajalt ikkagi ette.

Koolituste planeerimisel arvestati erinevate pädevuste täiendamise, mistõttu aasta vältel said töötajad võimaluse osaleda väga mitmekülgsel arendavatel koolitustel. Koolituste läbimise tulemusel tõsteti digipädevusi, täiendati psühholoogia-alaseid teadmisi, saadi uusi teadmisi nii täiskasvanuõppes, rootsi- ja noortekirjanduse valdkonnast kui tagasisideküsitluste koostamisest ja tulemuste analüüsimisest. Samuti tutvuti nii nügimise teooria kui vanade raamatute säilitamisega seotud detailidega. Üheskoos käidi tutvumas Viimsi raamatukogu ja muuseumidega ja Maarjamäe kompleksiga. Mõlemas kohas tutvustati paikade kultuuriloolist ajalugu, mis oli väga põnev ning hariv.

Koos Põhja-Pärnumaa valla raamatukoguga korraldati Pärnumaa raamatukoguhoidjatele ühine seminarlaager Põhja-Pärnumaal. Rahaline kate selleks saadi Kultuuriministriesse kirjutatud projektitoetusest. Külastati nii Põhja-Pärnumaa raamatukogusid kui tuntud kultuuritegelastega seotud paiku. Kahe erineva koolitusega tõsteti ka digipädevusi. Kõik olid väga rahul, et lõpuks jälle oli võimalus kahe päeva jooksul kokku saada, õppida üksteiselt, rääkida muredest ja rõõmudest, teha uusi plaane ning saada osa ka koolitus- ja kultuuripaketist.

Pärast iga maakondlikku koolitust uuritakse raamatukoguhoidjate rahulolu koolitusega – siiani on kõigile koolitustele tulnud positiivne tagasiside ning 5 palli süsteemis on rahulolu keskmiselt 4,8.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

LISA 2

Aasta jooksul osalesid paljude raamatukogude töötajad lisaks oma tavapärasele tööle ka tegemistes väljaspool raamatukoguruumi, mis tähendas esinemist suurema auditooriumi ees. Krista Visas kuulus raamatukogudeaasta tööühma. Gerli Lehemets ja Krista Visas olid ERÜ juhatuse liikmed, Urve Salumaa Pärnu maakonna esindaja ERÜ maakogude sektsioonis. Rita Raudsepp on ERÜ lasteteeninduse toimkonna juhatuse liige. Marina Jantson kuulub rahvaraamatukogude nõukogusse, URRAMi ja statistika tööühma.

Lindi raamatukogus toimus raamatukoguhoidja eestvedamisel Arvamusrännaku formaadis arutelu avalöök, mis leidis kajastamist ka Vikerraadios.

Novembris esines Pärnu Keskraamatukogu direktor Krista Visas raamatukoguhoidjate kutsekoolitusel teemaga „Jälle see turundus! Miks ja kuidas?“, lisaks rääkis ta ka teenusedisainist.

Tori vallaraamatukogu direktor Ene Michelis esines ettekandega ERÜ korraldatud KOVide ja raamatukogude kogemuspäeval „Raamatukogu – kulu või investeering?“.

Kuna oli raamatukogude aasta ja raamatukogud olid rohkem pildis, leidsid Pärnu Keskraamatukogu tegemised kajastust Aktuaalses Kaamera ja Terevisioonis.

2.4.4 Erialahariduse omandamine.

Pärnu Keskraamatukogu koolituse peaspetsialist läbis raamatukoguhoidja kutsekoolituse ja sai raamatukoguhoidja kutse tase VI.

Sügisel alustasid kutsekoolitust Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonna juhtivspetsialist ja Lihula raamatukogu raamatukoguhoidja.

Lääneranna raamatukogu direktor osales Tallinna Ülikooli info- ja andmehalduse mikrokraadi koolitusel.

2.4.5 Töötajate tunnustamine.

Kultuuriministri tänukirja said Heinike Sinijärv ja Reedi Hansen (Pärnu Keskraamatukogu) seoses pensionile minekuga.

Heinike Sinijärv pälvis Kultuurkapitali Pärnumaa ekspertgrupi elutöö preemia.

Pärnumaa aasta maaraamatukoguhoidja ja ERÜ aasta maaraamatukoguhoidja nominent – Evi Larents (Treimani raamatukogu) – Pärnu Keskraamatukogu, Häädemeste valla ja ERÜ tänukiri.

Pärnu Keskraamatukogu tänukiri – Tiiu Tammer (Lindi raamatukogu) seose pensionile minekuga

Paikuse raamatukogu juhataja Gerli Lehemets – aasta õppija nominent Pärnumaal

Pärnu Keskraamatukogu – aasta õpitegu nominent Pärnumaal

Pärnu Keskraamatukogu kolleegipreemiad: Triinu Klaus – Hea Kolleeg 2022; Regina Ester - Nobenäpp 2022; Pille Ristimets – Isutekitaja 2022; Igor Suhhostavets – Kindel Tugi 2022.

Põhja-Pärnumaa valla tänukiri: Monika Jõemaa raamatukogu hea juhtimise eest;

Urve Salumaa, Aili Luik, Ludmilla Kodasma - hea töö eest Pärnu-Jaagupi raamatukogu arendamisel.

Surju Kooli TÄNU Surju raamatukoguhoidjale osalemise eest žürii liikmena Ilmi Kolla luulekonkursil.

Lääneranna vallavalitsuse tänukiri ja valla sümboolikaga sõlg tööjuubelite puhul: Tiia Lepik (25 a) ja Tiiu Aasrand (40 a).

Kihnu raamatukoguhoidja Maire Havik - Kihnu valla tänukiri pikaajalise ja tulemusliku töö eest Kihnu raamatukogus.

Tori Vallavalitsus tänas Sindi raamatukogu juhatajat Rita Raudseppa pikaajalise panuse eest raamatukoguhoidjana.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.

LISA 3

Paljudes raamatukogudes tehti väiksemaid või suuremaid remonttöid, paigaldati uusi valgusteid, kütte- ja ventilatsiooniseadmeid. Siiski ootab üksjagu raamatukogusid veel aega, mil raha taha jäävad vajalikud tööd saaks tehtud. Nii mõneski raamatukogus on probleeme

küttesüsteemidega, katusega, ventilatsioonisüsteemidega või valgustusega. Suured ootused on 2023. aastal avatava kultuuriministeeriumi taotlusvooru „Raamatukogude kiirendi“ suhtes, et saada vajalikke rahasüste ning nüüdisajastada raamatukogusid.

Pärnu Keskraamatukogus vahetati 3. korruse ühes pooles ja kõigil treppidel valgustid ökonoomsemate LEDvalgustite vastu, samuti paigaldati tualettidesse kohalolekuanduriga valgustid. Audru raamatukogugi ootab muinsuskaitset kooskõlastust uute (koht)valgustite paigaldamiseks, mis oleks paremat lugejateenindust silmas pidades hädavajalik.

Siiani on lahendamata Ranna raamatukogu uute ruumide küsimus, kui aasta alguses oli asi lootusrikas ja kinnitati uued ruumid ning tehti ka projektijoonised antud ruumide remondiks ja sisustamiseks, ka ehitushange kuulutati välja, kuid hankel ei olnud seoses kõrgete ehitushindadega sobivaid pakkujaid ja otsustati, et raamatukogu nendesse ruumidesse ei tule – seega oleme jälle alguses tagasi ja raamatukogu on endiselt väga kehvades tingimustes ja uute ruumide otsingul.

Aruvälja raamatukogu sai inventarina uue töölaua koos sahtlikapiga ja ka arhiivikapi dokumentidele.

Juunis sulges Omniva kohaliku Tõstamaa postkontori, mille järel püüti suruda postipunkt raamatukokku raamatukoguhoidjale lisatööks. Pikema vägikaika vedamise tulemusena andis augustis raamatukogu ära ca 9-10 m² arhiivist ja sinna tuli postipunkt koos senise postkontori töötajaga.

Massiaru raamatukogus leidis lahenduse kauaoodatud varisemisohus ahju parandamise mure. Nimelt sai kogu ahi seestpoolt uuesti laotud ja seetõttu on tööruumid nüüd köetavad nii ahju kui õhksoojuspumbaga.

Koonga haruraamatukogu eelmisel aastal saadud uutesse ruumidesse osteti 9 uut riulit ja põrandavaip.

Remonti vajaks Vatla raamatukogu, aga kuna ta asub muinsuskaitse aluses mõisas, on igasugune remont keerukas, lisaks veel fakt, et vald tahab tervet seda kompleksi maha müüa.

Surju raamatukogule osteti juurde kott-toole ja lauad-pingid töötubade, õpiringide läbiviimiseks.

Võiste raamatukogus vahetati välja kaks vana lugemislauda, mida asendab nüüd uus suur ümmargune lugemislaud, mille ümber mahub vajadusel vähemalt 10 last tegutsema. Lisaks sai raamatukogu ka 13 uut tooli. Uus sisustus muudab lugemisala kaasaegsemaks ja hubasemaks.

Tali harukogu kolis 2022. aastal endise lasteaia ruumidesse. Ruumid on esimesel korrusel, valged, kenad ja paremini ligipääsetavad. Uus asukoht on inimeste liikumisteel, kaupluse juures.

Tootsi raamatukogu kolis sügisel seoses koolimaja remondiga ajutiselt asenduspinnaile.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Allolevast tabelist on näha, et mitte kõigis raamatukogudes pole juurdepääs liikumispuudega inimestele võimalik. Tööd olukorra parendamiseks käivad.

Tabel 5

Juurdepääs võimalik	Pärnu Keskraamatukogu, Lihula, Kirbla, Koonga, Lõpe, Virtsu, Varbla, Tali, Kilingi-Nõmme, Tihemetsa, Massiaru, Treimani, Vändra, Vihtra, Pärnu-Jaagupi, Kaisma, Vahenurme, Uulu, Aruvälja, Jõõpre, Lindi, Paikuse, Are, Sauga, Sindi, Tori
Juurdepääs võimalik osaliselt	Rääma harukogu, Vatla, Kõmsi, Kihnu, Häädemeeste, Libatse, Surju, Võiste, Pootsi, Tõstamaa, Suigu
Juurdepääs puudub	Ranna harukogu, Metsküla, Tuudi, Saulepi, Kabli, Suurejõe, Pärnjõe, Võidula, Tootsi, Audru, Lavassaare, Tõhela, Urge

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Pärnumaa raamatukogudes on olemas hea internetiühendusega AIP-d, on võimalik printida, skaneerida, teha koopiaid, on olemas hea ühendusega WiFi. Pakutakse ka lamineerimise teenust, mille kasutamine hoogustus koroonapasside tulekuga. Üldiselt ollakse IT poolega rahul. Vajadusel on vanemad IT-vahendite mudelid vahetatud uuemate vastu.

Kui Pärnu Keskraamatukogu kasutas siiani Linux operatsioonisüsteemi, siis detsembris alustasime üleminekut Windowsile, mida tingis ka RFID kasutuselevõtt. Seoses sellega läheb raamatukogu ühtsesse nn linnavalitsuse paketti ja litsentsi- ja muud tasud tasutakse LV eelarvest. Linnavalitsuse ühishanke raames saadi 6 HP sülearvuti ja 5 HP lauaarvuti komplekti.

Augustis lisandus Tõstamaa raamatukokku värviprinter-skänner-koopiamasin, Paikuse raamatukokku veebikaamera, Treimani raamatukogu sai uue arvuti ja värviprinteri. Koolis laenutamiseks on sülearvuti ja skänner. Häädemeeste sai uue töötaja arvuti ja Uulu raamatukoguhoidja töölauale suurema monitori.

Surju raamatukogus asendati rikki läinud nn kombain (koopia, skänner, printer) uuega ja kasutajate arvutitele pandi uued, kiiremad kõvakettad.

Kilingi-Nõmme raamatukogus uuendati majja tulevaid ja majasiseseid internetikaableid. Nüüd ollakse valla asutustega ühises serveris, internetiühendus on kiirem. Muutusid raamatukogude meiliaadressid.

Tõhela raamatukogu ühendati aasta alguses ELA kaabel Telia võrku.

Alates 1. jaanuarist 2022 võeti Vändra raamatukogus kasutusele mobiil, tavatelefon võeti kasutusest maha.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

2022. a eraldati väljaannete hankimiseks: riigieelarvest Pärnumaa raamatukogudele kokku 165 001€, riigieelarvest Pärnu keskraamatukogule 97 301€.

KOV eelarvetest Pärnumaa raamatukogudele kokku 235 261€, KOV-i eelarvetest Pärnu keskraamatukogule 112 717€.

KOKKU olid Pärnumaa raamatukogude komplekteerimiskulud 400 262€, Pärnu Keskraamatukogu 210 018€.

Pärnumaa raamatukogud said väljaannete soetamiseks riigilt 1,93€ elaniku kohta. Pärnumaa raamatukogud omavalitsustelt 2,7 € (2021 1,95€), Pärnu Keskraamatukogu 2,2€ (2021 1,75€) teenindatava kohta. Komplekteerimiskulu elaniku kohta oli maakonnas 4,6€, keskraamatukogus 4,1€.

Tori vald suurendas raha väljaannete hankimiseks 4500 euro võrra. Suurejõe ja Libatse raamatukogud said omavalitsuselt riigiga võrreldes raha vähem. Ülejäänud raamatukogud said omavalitsuselt raha sama palju või rohkem kui riik panustas.

Riigieelarvest saadud 165 001 eurost kasutati väärtkirjanduse ostmiseks 65 611 ja kultuuriperioodikale 1884€, s o 41% (2021 31%) kogu eraldatud summast.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Kogude täiendamisel oli prioriteediks Eesti riiki, ajalugu ja kultuurilugu käsitlevate väljaannete, lastekirjanduse, teatme- ja teabekirjanduse, koduloolise kirjanduse, seejärel tõlkelise väärtkirjanduse ja tarbekirjanduse tellimine. Ilukirjanduse puhul eelistati eesti autoreid ja kirjandusauhindu saanud raamatuid.

Enamik maakonna raamatukogudest komplekteeris oma kogusid keskraamatukogu kaudu, ise komplekteerisid jätkuvalt Surju ja Tootsi raamatukogud. Vändra raamatukogu ostis riigi raha eest keskraamatukogu kaudu, aga KOVi raha kasutati komplekteerimiseks ise. Surju raamatukogu ostud sisestas e-kataloogi Pärnu Keskraamatukogu kogude arenduse osakond.

Lääneranna valla URRAMit kasutavate Koonga, Lõpe, Saulepi ja Varbla raamatukogude teavikute komplekteerimine toimus Pärnu Keskraamatukogu kaudu. RIKS-programmi kasutavad Lihula, Tuudi, Metsküla, Kirbla, Kõmsi, Virtsu ja Vatla raamatukogud tellisid raamatuid enamasti Rahva Raamatust ja töötlesid ise.

Raamatukogudesse (Pootsi/Tõhela, Aruvälja/Jõõpre, Häädemeeste/Massiaru, Kaisma/Pärnjõe, Suurejõe/Vihtra, Koonga/Lõpe), kus oli kahe kogu peale üks töötaja, telliti rohkem erinevaid nimetusi väljaandeid.

Komplekteerimine toimus vastavalt piirkonna lugejate soovidele ja nõudlusele, et tellitav oleks võimalikult paljudele huvipakkuv ja aktiivset kasutamist ennustav. Telliti juurde kooliprogrammides nõutud raamatuid, õppijatele vajalikku kirjandust. Soetati koolieelikutele eakohaseid ja arendavaid raamatuid. Kordustrükkide ilmudes vahetati välja määratud ja lagunened eksemplare. Komplekteerimisotsuste tegemiseks vaadati üle raamatute leidumus lähimates raamatukogudes, et selle põhjal oma tellimusi kujundada. Näiteks ei tellitud teaberaamatuid, mis olid olemas keskraamatukogus. Nõudluse rahuldamiseks teaberaamatute järele toimus hästi nii vallasisene RVL kui ka tellimine keskraamatukogust.

Põhja-Pärnumaa raamatukogud avasid Teamsis ühise komplekteerimiskausta, kus kõik raamatukoguhoidjad said üksteise tellimusi näha ja oma soove lisada.

Komplekteerimisvajaduse otsustas iga raamatukogu ise, sest oma piirkonna lugejate soove teati kohapeal kõige paremini. Treimani raamatukogus arvestati komplekteerimisel ka arvukate suvekülaliste soovidega.

Jätkuvalt olid populaarsed need raamatud, millest oli meediakajastusi, suur roll nõudluse kujundamisel oli ka raamatukaupluste müügiadetabelitel. Loeti meeeldi eesti ilukirjandust,

elulugusid, krimikirjandust ja reisikirju. Välisautorite armastus- ja kriminaalromaane hangiti sageli kirjastuste ja hulgemüüjate allahindlustelt soodushindadega. Luulekogude tellimine oli valikuline, eelistati juba tuntud autoreid.

Raamatute soetamise otsuste tegemisel oli kasu ka Lugemise väljakutse Facebooki-grupist (näit Audru, Tõstamaa jt), kust saadi head tagasisidet ja soovitusi. Tõstamaa raamatukogu tõi uue allikana välja TikToki ja sealsed booktokkerid. Noorte hulgas olid populaarsed fantaasia- ja ulmeraamatud.

Keskraamatukogu lasteosakonnas suurenes huvi ingliskeelsete raamatute järele, seetõttu suurendati raamatute valikut, telliti ka ukrainakeelseid raamatuid. Noorte soovil osteti ingliskeelseid raamatuid Kilingi-Nõmme raamatukogusse, ka Rääma haruraamatukogus tõdeti, et on hakatud huvi tundma ingliskeelse kirjanduse vastu.

Raamatute hankimiseks tehti koostööd lasteaia- ja emakeeleõpetajatega, näit Treimani ja Are raamatukogudes. Keskraamatukogu lasteosakond püüdis raamatuid tellides toetada lasteaia- ja kooliõpetajate vajadusi teematundide läbiviimiseks ja uurimistöode juhendamiseks. Telliti raamatuid nii lugemisoskuse arendamiseks ja süvendamiseks, teadmiste ammutamiseks kui ka ajaveetmiseks ja hobidega tegelemiseks.

Telliti kõik auhinnatud ja konkurssidel tunnustuse saanud lasteraamatud, abiks olid ka Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusel. „Lugemisisu” projektiga liitunud raamatukogud said Eesti Lastekirjanduse Keskuse kaudu laste- ja noorteraamatuid. Programmis osalenud maakonna 21 raamatukogu – Pärnu Keskraamatukogu lasteosakond, 3 osavalla raamatukogu, 14 valdade haruraamatukogu ja 3 kooliraamatukogu - said kokku 769 eks raamatuid, sellest Pärnu Keskraamatukogu 154 ja kooliraamatukogud 154. Projektis osalesid kõik Tori valla raamatukogud.

Raamatukogudesse osteti koolikohustusliku kirjanduse kordustrükke. Raamatute hankimisel keskraamatukokku arvestati nii Pärnu Kolledži üliõpilaste, kutsehariduskeskuse õpilaste kui ka gümnaasiumiõpilaste vajadustega.

Teabekirjandusest telliti laiemat huvi pakkuvate valdkondade, nt majandus-, õigus-, tervishoiu-, tehnika-, aiandus- ja kodundusalaseid väljaandeid, samuti elukestvat õpet toetavat kirjandust. Kasutaja infovajadust püüti võimalikult mitmekülgselt rahuldada.

Jätkuvalt osteti lauamänge, mis leidsid aktiivset kasutamist- maakond sai 92, sellest Pärnu Keskraamatukogu 66 (2021 49), annetuse saadi 19 mängu. Keskraamatukogu lasteosakonna järjest suurenenud mängukogu sai lastevanematelt kiitvaid hinnanguid. Mänge osteti tihti raamatukaupluste sooduspakkumistelt.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Lugeja eelistas paber kandjal raamatut, e-raamatute vastu oli huvi väike nii linnas kui maal.

Raamatute hankimiseks kasutati maakonnas kokku 339 228€. Raamatuid osteti 22 677 eks, sellest Pärnu Keskraamatukogu 12 412, elaniku kohta maakonnas 0,3, keskraamatukogus 0,2 raamatut. Nimetusi saadi juurde 7773.

Komplekteerimissummast kasutati raamatutele ca 85% (2021 90%), keskraamatukogus 89%. Eksemplaarsus oli maakonnas kokku 2,9, keskraamatukogus 1,6. Ostetud raamatu keskmiseks

hinnaks kujunes 14,96€ (2021 13,86). Ilu- ja lastekirjanduse osakaal saabunud raamatutest oli 80% (2021 72%), keskraamatukogus 72%, see on aasta aastalt kasvanud.

Maakonna kogudest oli aasta lõpuks 61% ilukirjandus ja 39% teabekirjandus.

Raamatufondi ringlus maakonnas oli 0,7, ilu- ja lastekirjandusel 0,8, lastekirjandusel 0,8, teabekirjandusel 0,5, võõrkeelsel kirjandusel 0,5.

Keskraamatukogu ringlus: 0,9, ilu- ja lastekirjandusel 1,1; lastekirjandusel 1; teabekirjandusel 0,7; võõrkeelsel kirjandusel 0,5; venekeelsel kirjandusel 0,6.

Kogude uuenemise protsent oli nii maakonnas tervikuna kui keskraamatukogus 3,3 (2021 2,6).

Saabunud raamatutest (nii ostud kui muu kokku) oli 5,2% (2021 12%) võõrkeeltes. Võõrkeeltes saadi 1295 eks, s h vene keeles 215 (2021 1300). Keskraamatukogus vastavalt 8,7 %, 1086 eks, vene keeles 195 eks.

Kuna me raamatuid seoses Vene-Ukraina sõjaga Venemaa kirjastustelt ei ostnud, siis saime venekeelseid raamatuid võrreldes eelmise aastaga ca 83% vähem. Venekeelse kirjanduse lugejaskond oli juba varem vähenev ja Ranna haruraamatukogu väitel ei ole kurtmist venekeelse raamatu väiksema valiku teemal olnud. Võõrkeelse kirjanduse kogust moodustab venekeelne 62%, 2021. aastal 65%.

Inglisekeelset kirjandust on keskraamatukogus loetud aasta aastalt rohkem, loeti nii klassikalist ilukirjandust, põnevusromaane, elulugusid kui armastusromaane.

Keskraamatukogu muusikaosakonnas oli põhiorhk eesti autorite ja esitajate nootide komplekteerimisel, samuti osteti lasteaedadele, lastemuusika- ja üldhariduskoolidele suunatud muusikaväljaandeid. Lähtuti nii maa kui linna erinevate lugejagruppide (näit. tegevmuusikud, koolide muusikaõpetajad ja -õpilased, koolieelsete lasteasutuste õpetajad) vajadustest.

Saksa lugemissaali komplekteerimise pearõhk oli keeleõppematerjalidel ning uuemal Saksamaad puudutaval kirjandusel. Ilukirjandusest telliti põhiliselt raamatumessidel auhinnatud ja Goethe Instituudi poolt soovitatud raamatuid.

Annetusena saadi 2355 eks, so 9,4% raamatutest, sellest keskraamatukogu 940, s o 7%, nimetusi lisandus 953.

Suurimad annetajad olid eraisikud, annetati ka vene- ja ingliskeelseid raamatuid. Annetasid mitmed asutused: Tervise Arengu Instituut, Swedbank, Eestimaa Looduse Fond, Euroopa komisjoni Eesti esindus, Eesti Inimõiguste Keskus, Hueberi kirjastus, Goethe Instituut. Viljandi Pärimusmuusika Keskus annetas keskraamatukogu muusikaosakonnale CD-sid, Helvi Treiblut noote. Peep Ilmet annetas Lihula raamatukogule nii eesti- kui ingliskeelseid raamatuid.

Lisaks tavapärasele komplekteerimisele hangiti väljaandeid ka järelkomplekteerimise teel, nii osteti juurde õpilastele vajalikku kirjandust, teabekirjandust, suurt nõudlust omanud väljaandeid. Järelkomplekteerimiseks kasutati erinevaid hulgemüüjate, raamatukaupluste, kirjastuste sooduspakkumisi ja kampaaniaid. Raamatute hinnatõus mõjutas valikuid ja suurendas järelkomplekteerimise tähtsust.

Harukogud/maakogud järgisid põhimõtet, et tellitav oleks paljudele huvipakkuv ja jätsid tellimata vähema nõudlusega väljaandeid, mis olid keskraamatukogus olemas.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodikat telliti vastavalt nõudlusele ning rahalistele võimalustele. Perioodikaväljaannete kallid hinnad seadsid raamatukogud valiku ette, mida tellida, mida mitte.

Kultuuriperioodikat telliti järgmiselt:

	Pärnumaa raamatukogud kokku	Keskraamatukogu
Akadeemia	2	2
Hea laps	12	1
Keel ja Kirjandus	1	1
Loomingu Raamatukogu	11	3
Looming	12	3
Muusika	3	1
Raamatukogu	5	2
Tuna	2	1
Teater. Muusika. Kino	5	2
Täheke	19	2
Vikerkaar	3	1
Värske Rõhk	2	1
Sirp	6	4
Õpetajate Leht	2	1

Perioodika hankimiseks kasutati terves maakonnas 58 340€, sellest keskraamatukogus 20 044€. Kultuuriperioodikat telliti maakonnas 1884€ eest, millest keskraamatukogus 678€, osteti kokku 85 eks, sellest keskraamatukogu 25.

Ajakirju osteti juurde 784 aastakäiku, annetusega saadi 88, sellest keskraamatukogu vastavalt 228 ja 52.

Vatla raamatukogus tehti lugejate seas küsitlus ja perioodikat telliti selle tulemustest lähtuvalt. Mitmes raamatukogus soetati näiteks ajalehtede Õhtuleht ja Päevaleht digipakette, kuid kasutajaid oli vähe. Lindi raamatukogusse telliti lugejate soovil juurde ajakiri Kodukiri. Audru raamatukogus kasvas nõudlus ajakirjade järele. 2022. aastal tellis Pärnu Keskraamatukogu ka

mitmete perioodikaväljaannete digipakette, et lugejad saaksid neid kohapeal arvutist lugeda. Kokku sisaldasid need paketid 33 erinevat ajalehte ja ajakirja.

Goethe Instituut maksab saksa lugemissaali ajakirjade Freundin ja Geo eest. Lisaks saadab GI 4 keeleõppeajakirja. Saksa saali ostame Pärnu Keskraamatukogu eelarvest ajakirja Der Spiegel.

Keskraamatukogu muusikaosakonna muusikaperioodikal oli kindel muusikahuviliste kasutajaskond, lisaks kasutasid neid kooliõpilased olümpiaadidel osalemiseks ja aastatööde kirjutamiseks.

Lugejad annetasid perioodikaväljaandeid näiteks Aruvälja, Võiste ja Suigu raamatukogudele.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviste hankimiseks kulutati maakonnas 2693€, sellest keskraamatukogu 2649€. Osteti kokku 207 (2021 213) auvist, keskraamatukogu 201, annetusega saadi 87 (2021 50), keskraamatukogu 85.

Auviseid osteti põhiliselt Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakonnale. Prioriteediks olid eesti autorite ja esitajate, Pärnust pärit ja siin tegutsevate ning Pärnuga seotud muusikute helisalvestised, Viljandi Pärimusmuusikakeskuse poolt välja antud CDd, Eesti Muusikaauhindade võitjad ja nominendid. Osteti ka maailma ja Euroopa nimekate plaadifirmade poolt parimaks peetud salvestisi, näit. GRAMMY auhinna saanute ja nominentide helisalvestisi.

Pärnu Keskraamatukogu saksa lugemissaal sai Goethe Instituudi 56 DVDd ja 3 keeleõppe CD. Filmid, mille litsentsid lõppenud, kantakse maha ja saadetakse GI tagasi. Sel aastal tagastasime GI-le 33 DVDd.

Nõudlus auviste järele maakogudes praktiliselt puudus.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Maakonnas dekomplekteeriti 31 707 eks väljaandeid, auviseid 93.

Raamatuid kustutati kokku 30 605 eks, sellest võõrkeelseid 4086, millest venekeelseid 3505.

Keskraamatukogus kustutati 17 832 raamatut, sellest võõrkeelseid 4026, millest venekeelseid 3491.

Auviseid kustutati 93, sellest keskraamatukogus 75.

Kogude korrastamisega tegeleti maakonna kõigis raamatukogudes, eemaldati kogudest ülearuseid ja lagunenuid eksemplare, tublimad olid Häädemeeste ja Tori valla raamatukogud.

Keskraamatukogu saksakeelse kirjanduse osakond kustutas aegunud keeleõppematerjale ja filme, mille litsentsid olid lõppenud.

Osavaldade raamatukogudest kustutatud eksemplarid toodi keskraamatukokku. Osakondade töötajad leidsid nende hulgast enda kogudesse vajalikke eksemplare, millega vahetati välja lagunenuid raamatuid või suurendati nõudlust omavate raamatute eksemplaarsust.

Mahakantud raamatuid jagati lasteaedadele ja hooldekodudesse. Pärnu Keskraamatukogus müüdi neid huvilistele väikese raha eest. Lugejad said valida raamatuid riulitest „Võta raamat tasuta”, „Raamat uuele ringile“. Pärnu Keskraamatukogu viis mahakantud raamatuid ka Pärnu bussijaamas asuvasse „Rändaja raamatukogu” riulisse.

Seoses töötajate vahetumisega toimusid inventuurid Lindi, Tori ja Urge raamatukogudes.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Jaanuaris avati Pärnu Keskraamatukogu Paikuse haruraamatukogus õmblustuba. Õmblustuba on eraldi ruumis, kus on lisaks õmblus- ja overlokmasinale peegel, triikimislaud ja triikraud, lisaks suur laud lõigete mahavõtmiseks ja muud õmblustarvikud. Õmblustoa kasutus on aktiivne, sinna leidsid tee ka Ukraina põgenikud.

Libatse raamatukogus lõppes 1. oktoobrist alates koostöö Omnivaga ning Libatse postipunkt suleti. Raamatukogu on avatud esmaspäev 10.00-17.00 ja neljapäev 11.00-18.00. Libatse külaselts kasutab Libatse raamatukogu ruume koosolekute läbiviimiseks ning kuus korra käib Halinga Energeetika seal vastu võtmas elektriraha nende tarbijate käest, kes ei soovi teha ülekandeid veebis.

2021. aasta detsembrikuu lõpus viidi koostöös Pärnu Keskraamatukogu turundusjuhiga läbi Tori Valla Raamatukogu kasutajate rahulolu-uuring. Tulemused selgusid 2022. aasta alguses ning on kättesaadavad raamatukogu kodulehel. Kokkuvõttes olid kasutajad teenustega rahul. Teada saadi ka seda, mis võiks olla teisiti või mida võiks muuta. Samuti korraldati Tori Valla Raamatukogu töötajate rahulolu-uuring, mille tulemused selgusid ka 2022. aastal. Kui töö sisu ja keskkonnaga oldi rahul, siis muudatusi oodati töötasu suurenemise ja puhkuste pikkuse osas.

Pärnu Keskraamatukogul on plaanis uus nii töötajate kui kasutajate rahulolu-uuring läbi viia 2023. aastal. Pärast iga maakondlikku koolitust uuritakse raamatukoguhoidjate rahulolu koolitusega – siiani on kõigile koolitustele tulnud positiivne tagasiside ning 5 palli süsteemis on rahulolu keskmiselt 4,8.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Pärnu Keskraamatukogu AIP-is on lugejate käsutuses 12, Ranna haruraamatukogus 4 ja Rääma haruraamatukogus 2 arvutit. Pärnu Keskraamatukogus oli AIP-i külastusi 2022. aastal kokku 6870, keskmiselt 23 külastust päevas.

Lisaks AIPi arvutitele kasutavad lugejad internetis viibimiseks ka teabekirjanduse osakonnas ja muusikaosakonnas olevaid lugejate arvuteid. Teabekirjanduse osakonnas on lugejate käsutuses kaks lauaarvutit mida saab kasutada tekstitöötluks, skaneerimiseks, samuti saab teabekirjanduse osakonnas kasutada graafikalauda. Haruraamatukogudes on samuti AIPi arvutid pidevalt kasutuses. Lugejate kasutuses on Ranna harukogus neli ja Rääma harukogus kolm arvutit. Pärnu Keskraamatukogus ning Ranna ja Rääma haruraamatukogudes on lugejate käsutuses ka avalik tasuta WiFi võrk mida kasutatakse aktiivselt oma nutiseadmetega. Kõigis

raamatukogudes pakutakse jätkuvalt koopiate tegemise teenust, samuti printimist ja skaneerimist, Pärnu Keskraamatukogus saab lisaks kasutada pilveprindi teenust ja laminaatorit. Kui 2020. ja 2021. aastal vajasisid AIPi kasutajad enamjaolt abi digiloo avamisel ja koroonapasside genereerimisel, siis eelmisel aastal vajasisid paljud vanemad inimesed abi elektripakettide võrdlemise ja vahetamise osas. Endiselt vajatakse internetipunkti töötajate abi tulu deklareerimise perioodil.

Kõigis maakonna raamatukogudes pakutakse lugejatele/külastajatele AIP tasuta teenust. Olemas on arvutitega ühendatud vajalikud seadmed, et printida, teha koopiaid, skaneerida. Kõik raamatukoguhoidjad aitavad külastajaid arvuti kasutamisega seotud küsimuste ja probleemide puhul.

Suurenenud on ka raamatukogu WiFi võrgu kasutamine oma nutiseadme või sülearvutiga.

Avalik teave raamatukogude kohta on üleval kõigi valdade kodulehtedel ja Pärnu linna kodulehel, samuti raamatukogude kodulehtedel. Enamusel raamatukogudel on olemas ka sotsiaalmeedia kontod.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.

Lugejate arv kasvas 2021. aastaga võrreldes nii Pärnu Keskraamatukogus kui kogu maakonnas. Kahjuks tundub see kasv olema enamasti seotud Ukraina sõjapõgenikega kes peagi pärast Eestisse saabumist leidsid tee ka raamatukogudesse. Püüdsime neile olla abiks ja toeks nii vajalike dokumentide saatmiseks ja printimiseks avalikes internetipunktides kui kirjanduse valimiseks, et kasvõi mõneks hetkeks unustada sõjakoledused, mille eest pakku tuldi. Pagulase staatuse taotlemiseks vajalikud dokumendid ja e-õppematerjalid õpilastele printiti Ukraina kodanikele tasuta.

Juba aprillis 2022 jõudsid ka Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakonda Ukrainast saabunud lugejaid. Mitmed teismelised pilliõpilased soovisid laenutada noote, et jätkata e-kooli kaudu muusikaõpinguid kodumaale jäänud õpetajatega või Pärnust ja Pärnumaalt leitud pilliõpetajatega. Pärnu Keskraamatukogu pillilaenus röömustab neid, sest Ukraina raamatukogudes veel sellist teenuseliiki pole.

Juba 2021. aasta sügisel avanes lugejatel võimalus registreeruda digitaalselt lugejaks avalikus lugejaportaalil URRAM. 2022. aastal kasutas seda võimalust 82 lugejat (2021. a kolme kuuga 36 lugejat). Osa nendest lugejatest ei ole raamatukokku sisse jõudnudki, sest lisaks elektroonilisele registreerumisele kasutavad nad avalikku URRAMi kataloogi vajalike raamatute reserveerimiseks, raamatukappi nende kätte saamiseks ning tagastuskasti laenutatu tagastamiseks.

Raamatukappi viidi Pärnu Keskraamatukogus lugejate tellitud raamatuid või raamatupakke 2022. aastal 5343 korda, keskmiselt 18 pakki päevas. Sügisel sai raamatute kappi tellimine sisse sellise hoo, et raamatukapi 23st pesast paljudel päevadel enam ei jätkunud ja raamatupakid seisid pesa vabanemise ootel infoletis. See näitab, et raamatukappi hakati kasutama

otstarbekohaselt – raamat telliti kappi, sest raamatukogu lahtiolekuaegedel ei ole võimalik raamatule järele tulla. Detsembris lisandus Pärnu Keskraamatukogu Cleveroni laenutuskapile lisamoodul 24 pesaga ja pesade puudust pole sellest ajast enam olnud.

Maakonna lõikes oli rohkem neid raamatukogusid, kus külastuste arv tõusis võrreldes 2021. aastaga. See on paljuski seletatav pandeemiaga. Samas võis nii mõneski hooldekoduga või lasteasutustega samas majas oleva raamatukogu külastuste arv langeda, mis oli seotud nt lasteasutuse või hooldekodu koroonaleviku tõkestamise piirangutega ehk majja ei lubatud külastajaid. Üldiselt on maakonna lõikes tõusnud laste ja noorte külastuste ning laenutuste arv, mis tähendab, et lastele meeldib raamatukogus aega veeta – nii pärast tunde kui ka koolivaheaegadel ning raamatukoguhoidjate püsiv töö laste lugemise juurde toomisega on hea.

Tabel 6

Raamatukogu	Lugejad 2021	Lugejad 2022	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku	24 961	25 463	+502
MKR kokku	15 863	16 175	+312

Tabel 7

Raamatu- kogu	Külastused 2021	Külastused 2022	Muutus (+/-)	Virtuaal- külast. 2021	Virtuaal- külast. 2022	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku	395 267	438 665	+43 398	162 022	102 196	-59 826
MKR kokku	263 234	288 357	+25 123	131 662	63 931	-67 713

Külastused on enamikes raamatukogudes tõusnud, mõnes üksikus on külastuste arv väiksem kui 2021. aastal (nt Kihnu, Lindi, Audru, Aruvälja). 2022. aastal ei pidanud raamatukogud enam koroonapiirangute pärast suletud olema. Kehtis küll maskikohustus ja kevadel pidi raamatukogus toimunud üritustel kontrollima koroonapassi või esitama negatiivse koroonatesti, kuid üritused toimusid ja lugejad said vabalt raamatukogu külastada.

Virtuaalkülastuste hulka jäi Pärnu Keskraamatukogul 2022. aastal arvestamata 34 658 avalikku lugejaportaali logimist, sest raamatukogu spetsialistide koosolekul viidati, et avalikku kataloogi logimised ei ole juhendis virtuaalkülastustena nimetatud. Tegelikuses on need külastused palju olulisemad kuskil ära märkida kui hetkeks sotsiaalmeedias lehe vaatamist. Lugejaportaali külastamisele järgneb enamasti raamatukogu poolne töö leitud ja reserveeritud teavikute lugejale kättesaadavaks tegemiseks. Praegu ei kajastu need e-külastused kusagil.

Tabel 8

Raamatu- kogu	Laenut-d 2021	Laenut-d 2022	Muutus (+-)	Päringud** * 2021	Päringud** * 2022	Muutus (+-)
Rahvark mk-s kokku	621 177	671 908	+50 731	9 663	10 560	+897
MKR kokku	391 851	440 124	+48 273	5 712	6 708	+996

Ilukirjanduse laenutused 2022. a olid üsna naiste nägu. Mehed lugesid rohkem aimekirjandust ja kriminaalromaane. Traditsiooniliselt armastati lugeda väliskirjandust, vanemad inimesed aga eesti autoreid, nagu Ira Lember, Aliis Jõe, Eet Tuule, Marje Ernits. Väliskirjandusest eelistati lugeda kriminaalromaane, kergeid armastusromaane ning põnevikke. Ajaviiteline lugemisvara ilmub tihti sarjaviisi. Levinud on niihästi žanrist lähtuvad kui autorisarjad. Eriti populaarsed olid R.Carri Neitsiõe sari (18 raamatut) ja R. Thayne ning D.Macomberi enamasti 3 osast koosnevad romaanisarjad. Loeti ka palju Beaton'i krimilugude sarju. Meeste lemmikuks võis pidada L. Childi Jack Reacheri romaanisarja. Oma lugejaskond oli kindlasti ka sarjadel „Moodne aeg” ning „Punane raamat”. Üheks huvitavamaks nähtuseks oli Colleen Hooveri raamatute populaarsuse tõus. Tema esimene raamat ilmus juba 2015. a aga alles 2021. a muutusid need bestselleriteks. Selgus, et tegemist on TikToki "BookToki kuningannaga", kellel on üle 800 000 jälgija ja sadu videoid teemaviite #colleenhoover all. Miks andis TikTok Colleen Hooveri raamatutele teise elu? Esiteks on TikTok'i vaatajaskond (16-24 aastat) Hooveri teoste sihtrühm. Lisaks on nad naised, kes on armastusromaanide peamine lugejaskond. Kuna tema tegelased on sageli noored täiskasvanud, on lihtne mõista, miks TikTok on tema romaanide jaoks ideaalne platvorm. Peale raamatute tutvustamise postitab ta ka ilustamata videosid oma isiklikust elust, mis teeb autori lugejatele eriti lähedaseks.

Nii nagu vabariigiski oli Pärnu Keskraamatukogus teist aastat järjest kõige loetavam raamat „Kus laulavad langustid”. Seda loeti isegi rohkem kui 2021. aastal, kuna linastus ka film. Küllap on praegusel raskel ajal argipingete maandajat vaja ning selleks sobib hästi selline kergekaalulisem ajaviitekirjandus, mis aitab lugeja meelt lahutada, pakkuda talle võimalust oma probleeme unustada ning elada jäägitult sisse raamatutegelaste maailma.

Inglisekeelse kirjanduse lugeja on enamasti nooremapoolne. Laenutustest umbes pooled moodustavad noortekirjanduse laenutused. Palju loeti ka fantaasiakirjandust. Enamasti loeti selliseid ingliskeelseid raamatuid mida eesti keelde ei ole tõlgitud.

Venekeelse kirjanduse lugejaskond on suurenenud ja noorenenud. Võib öelda, et domineeris keskealine lugeja, kuid lisandus ka gümnaasiumi õpilasi. Enamus uutest lugejatest olid Ukrainast pärit sõjapõgenikud. Kui kohalikud elanikud lugesid rohkem vene kirjandust, siis ukrainlased eelistasid lugeda väliskirjandust. Nad lugesid ka rohkem väärtkirjandust.

Huvi e-lugerite vastu on raugenud – Pärnu Keskraamatukogus oli vaid üks lugerilaenus.

Endiselt on suur huvi lauamängude laenutamise vastu. Paljud lugejad laenutavad lauamängu enne selle ostu otsuse tegemist.

2022. a enim rõõmustanud osa lugejateeninduses on hüppeliselt kasvanud Pärnu Keskraamatukogu pillilaenus. 2022. a soetati järgmised muusikainstrumendid: väikekannel, djembe, 3/4 viiul. Pille laenutati muusikaosakonnast kaasa 66 korda ja kohapeal kasutati

pillimängimise võimalust 923 korda. Kohapeal kasutamiseks on muusikaosakonnas digiklaver ja elektrikitarr.

Infopäringud: mõned näited huvitavamatest päringutest:

Pärnu Keskraamatukogu: Pärnu köievabrik; õudusfilmide mõju inimpsüühikale; Vana-India tehnikasaavutused; loomkatsed; hallitus (toidus); värvide ja ilmakaarte seos (mis värvi värvida edelas asuv sein?); kaasaegsed tegev-rahvamuusikud ja nende rahvapillimuusika Kihnu saare näitel; türgikeelsed rahvalaulud meie noodikogus; ülevaade ukraina jõululauludest noodis ja helisalvestistel

Surju: elektrihinnad-paketid ja tarbimine; lasteaiale temaatilise kirjanduse leidmine; diabeedi ravimist ozempic ja selle salendavast toimest; dassifotosid-pilte tikkimiseks.

Paikuse: millal buss läheb? kas kell on helisenud? mis meie lugema peame?; palun „Sääskede kuningat“; kuidas ma saan pilte suurendada/vähendada?; kas teil „Maksjat“ on?; mis on kõige lühem raamat?; palun prussakate raamatut. (Paikuse raamatukogu on ka kooliraamatukogu).

Audru: mahukamad päringud on seotud õpilaste uurimus- ja loovtöödega, näiteks Audru Kooli õpilaste loovtöö teemal Audru mõisa valitsejamaja ajalugu (praegu asub majas Audru raamatukogu ja muuseum). Samuti uurimus Eassalu küla ajaloo ja Abrami-Ado talu kohta.

Võiste: üks huvitavamaid infopäringuid on juhtum kui raamatukogu juhataja käis reaalselt näitamas endiste juba hävinenud hoonete asukohti (vaestemaja, kihelkonnakool) ühele inimesele, kes soovis sündmuse korraldamisel nendele endistele hoonetele tähelepanu juhtida.

Varbla: mitmeid küsimusi oli rahvaloenduse, seaduste, toetuste taotlemise nõuded, KOV sotsiaaltranspordi, uute vallas kehtestatud prügiveo nõuete kohta. Nii mõnedki jalgrattamatkajad välismaalt soovisid rohkem infot kohalike vaatamisväärsuste kohta. Saksa matkajad tahtsid teada, kuidas ühistranspordiga Varblast Haapsallu saada. Palju nõustamisi oli pärast postipunkti sulgemist Omniva teenuste kohta.

Virtsu: Antiikfilosoofide koolkonnad; kolhooside lagunemise kohta materjale; Lõuna-Läänemaa ajalugu alates 1940. aastast; patentkoe kudumisõpetus; tislari tööriistad ja töövõtted.

Koonga harukogu: Himaalaja jalgleht ja selle kasvatamine; jutte koolieelikutele eesti keelest või eesti keele kohta.

Kaisma: mis toimus 1905. aasta revolutsiooni ajal; mis toimub tuumasõja puhkemisel; kauneimad paigad Lätis.

Suurejõe: Milliseid vaatamisväärsusi külastada Lõuna-Eestis?; sooviti andmeid Põhja-Pärnumaa valla tegemiste kohta.

Vihtra: mahukam infopäring: naljalugusid, anekdoote, laule, luuletusi naistest. Põnevam infopäring: Hiiumaa kolumise kaartidelt ehk mõistatamismäng Hiiumaast ja hiidlastest.

Vändra: lapitehnika 18.-19. sajandil; Vändra postikorraldused(ajalugu); Vändra Meierei ja kohalike talude ajalugu.

Tabel 9

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv****	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Rahvark mk-s kokku	18	15	732	1342	0	16
MKR kokku	8	11	303	771	0	0

Sindi raamatukogu korraldas virtuaalse kohtumise raamatu „Õnnelooma seiklused“ autori Terje Homutov Giannikou`ga. Sindi raamatukogu korraldas O. Lutsu raamatu „Kevade“ ilmumise 110. aastapäevaks virtuaalse viktoriini.

Pärnu Keskraamatukogus jätkati ka pärast pandeemia lõppemist ja AS Hoolekandeteenused Pärnu klientidele kontakttundide taas tegema hakkamist veebitundidega. Veebitunnid toimuvad läbi Teamsi kord kuus tund aega korraga. Raamatukogu veebitunde jälgisid kliendid üle kogu AS Hoolekandeteenuste Lääne regiooni. Veebitundide teemad olid samad, mis Pärnu kontaktkohtumiste teemad. Veebikohtumistel tutvustatakse ning loetakse ette raamatuid valitud teemadel. Tundi mitmekesistatakse laulude ja videotega. Huvi selle vastu on väga suur. Veebitunde ka salvestatakse ja järelvaadatakse AS Hoolekandeteenuste poolt, kuid arvud selle kohta raamatukogul puuduvad. Lisaks koostas Pärnu Keskraamatukogu ka kaks veebiviktoriini: muinsuskaitsepäevade ajal „Pärnu, elav vana linn“ (FB keskkonnas) ja raamatukogupäevade ajal „Raamatukogu teekond Pärnus“ (Genially keskkonnas).

Kuna 2022. aastal oli võimalik läbi viia kontaktkoolitusi, siis Pärnumaa raamatukogud virtuaalkoolitusi läbi ei viinud.

Tabel 11

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2021	Virtuaalnäituste arv 2022	Virtuaalnäituste külastajate arv 2021	Virtuaalnäituste külastajate arv 2022
Rahvark mk-s kokku	3	2	757	793
MKR kokku	0	0	0	0

Sindi raamatukogu koostas laste joonistustest kaks virtuaalset näitust „Inspireeritud Õnneloomast“ ja „Kalevipoeg“.

4.3 RVL teenindus

Pärnu Keskraamatukogus ja Pärnumaa raamatukogudes on RVL teenus jätkuvalt populaarne maakonnasiseselt kui ka väljaspool Pärnumaad – välja saatsime 1357 teavikut, sisse tellisime 38 teavikut. Peamised RVL tellijad on Pärnumaa väiksemad raamatukogud. Peamised sissetellitavad RVL'id on Tallinna Ülikooliraamatukogust, Tallinna tehnikakõrgkoolist, Rahvusraamatukogust, Tartu Linnaraamatukogust ja Tartu Ülikooli raamatukogust.

Pärnu maakonnas kokku saadeti RVLiga oma kogust välja 11689 väljaannet ja raamatukogudesse telliti sisse 11189 väljaannet.

Maaraamatukoguhoidjad, kes töötavad korraga kahes raamatukogus, kiidavad RVL võimalust, mis aitab kogusid komplekteerida mitmekülsemalt ehk soetada erinevatesse raamatukogudesse erinevaid teavikuid.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonnas vähendati venekeelsete raamatute osakaalu ja tehti muudatusi paigutuses, et eestikeelne lastekirjandus oleks paremini leitav. Selline muudatus oli tingitud vähesest lugejahuvist venekeelsete raamatute vastu. Rohkem soovitakse lugeda inglise keeles kirjutatud raamatuid, seda nii keeleõppe kui lihtsalt lugemishuvi eesmärgil. Seetõttu on jätkuvalt suurendatud inglise keeles ilmunud raamatute valikut. Möödunud aastal telliti ka ukrainakeelseid raamatuid.

Kasutamist leiab üha suurenev lauamängude kogu, mis perede poolt kiitvaid hinnanguid on saanud. Heaks võimaluseks mängude tellimisel on raamatupoe sooduspakkumised.

Pärnu Keskraamatukogu on suureks abiks lasteaiaõpetajatele erinevate teematundide ettevalmistamisel, kooliõpetajatele ja lastevanematele laste uurimustööde juhendamisel ning huvikoolide õpetajatele ideede kogumisel ja huvitegevuse mitmekesistamisel, aga ka koolides ja kooliraamatukogudes toimuvate kirjandusloengute ja raamatunäituste raamatutega varustamiseks. Raamatuid tellides püütakse arvestada, millised teemad võiksid pakkuda huvi näiteks lapsi õpetavatele lasteaiaõpetajatele ja aitaksid neil lapsi läbi maailma avastamise raamatute juurde tuua. Niisamuti peetakse silmas kõigi teiste lugejagruppide vajadusi ja huvisid.

Pärnu Keskraamatukogu on mitmete maakondlike kirjandusmängude ja muude raamatuettevõtmete korraldajaks ja toetajaks ning seetõttu on raamatuvajadus pidevas muutumises.

Ilukirjanduse osakonda saabus 35 eestikeelset noorsooromaani. Endiselt on noorsookirjanduse temaatika väga sünye, puuduvad helged ja naljakad raamatud. Jätkuvalt ei ole noormeestele sobivat kirjandust pakkuda.

Komplekteerimise põhirõhk on tellida eelkõige eesti autorite raamatud ning ka laste-ja noortekirjandust, mis on positiivselt ära märgitud, konkurssidel auhinnatud või tunnustatud. Järjepidevalt jälgitakse ka kohustusliku kirjanduse kordustrükke.

Raamatukogud, mis teevad koostööd lasteaedade ja koolidega, arvestavad alati õpetajate soovidega raamatute komplekteerimisel. Õpetajad omakorda arvestavad raamatukoguhoidjate soovitustega.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 12

Rmtk	Lug-d 2021	Lug-d 2022	Muutus (+-)	Külast-d 2021	Külast-d 2022	Muutus (+-)	Laenut 2021	Laenut 2022	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku	7 348	7 623	+275	134 619	146 886	+12 267	67 094	71 598	+4 504

MKR kokku	4 342	4 486	+144	97 706	91 350	-6 356	38 932	41 968	+3 036
----------------------	-------	-------	------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonda külastavad igas eas lasteraamatuhuvilised, alates peredest, kus kõige väiksem lugeja on veel turvahällis, kuni asjalike vanaemade ja vanaisadeni, kes üksi või koos lapselastega raamatuid avastavad. Sinna vahele mahuvad ära veel mitme erineva vanuse, grupikuuluvuse või mingi muu lähenemise ja vajadusega lugejad.

Raamatukogu lasteosakonda jõuavad ühel või teisel moel kõik parasjagu õhus olevad trendid ja lainetused, samuti erinevate perede väärtushinnangud ja kasvatuspõhimõtted. See on põnev ja rikastav ning keeruline ühtaegu. Koolikohustusliku raamatu järele tulijate kõrval on palju personaalset lähenemist soovivaid ja hindavaid külastajaid.

3-aastasele lapsele tema isa-ema soovil jutu- või tarkuseraamatu leidmine ei pruugi sugugi lihtne ülesanne olla. Tagasiside ja täpselt õige raamatu otsimise ja paljude mittesobivate välistamise protsessis võib kuulda: see on liiga titekas, me loeme juba palju paksemaid; pilte ei tahagi või siis just tahaks, aga nii, et ühel lehel pilt ja teisel tekst, mitte rohkem ega vähem.

Rõõmu teeb, et eelmisel aastal lisandus palju uusi väikseid lugejaid ja eriti hea meel on perede üle, kes oma lapsed raamatukokku toovad ja raamatukogu ning raamatuid iseenesestmõistetava õhinaga avastavad ja siin aega veedavad, laste suurtele küsimustele raamatutest vastuseid otsivad.

Et kõik 5-10 aastased lapsed saaksid sõbraks raamatuga läksid Pärnumaa raamatukogud 2022. aastal edasi laste lugemisprogrammiga „Lugemisisu”. Tutvustati noortele lugejatele väärt uudiskirjandust ja pakuti sinna kõrvale mängulist ning loovat lisategevust. Programmis osalevad 1.–4. klassi lapsed valivad raamatukogudest lugemiseks põnevat uudiskirjandust ja panevad loetud raamatud kirja spetsiaalsesse lugemispassi. Lugemispassis on ka loomingulised lisatülesanded loetu kinnistamiseks ja oma lugemiskogemuse jagamiseks. Koos koolilastega löid lugemisprogrammis kaasa lasteaiälapsedki.

„Lugemisisu“ programm kestab 1. oktoobrist kuni 31. maini ja programmis osalenud lapsi premeeritakse lugemisdiplomiga. Sügisel liitus Pärnus koos oma õpetajaga programmiga 12 algklassilast, 58 lasteaiälast. 10 last soovis osa võtta iseseisvalt. Kevadel toodi raamatukokku 39 täidetud lugemispassi ja 2 lasteaiärühma passi. Tublid lasteaiälapsed käivad Ülejõe Lasteaiä Naksitrallide rühmas ja Liblika Lasteaiä Pääsusaba rühmas. Pääsusabade rühma õpetajad innustasid lapsi raamatutegelasi ja lugemismuljeid paberile joonistama ja kujundasid selle näituseks, mida kõik raamatukogukülastajad võisid vaadata.

Pärnu Keskraamatukogus aitab raamatutega tutvust teha ja lugemisharjumusi kujundada Karude jututuba, kuhu on oodatud 5-8 aasta vanused raamatusõbrad.

Rühma- ja klassikülastuste sihtpunktiks valivad Pärnu Keskraamatukogu nii linnas kui maakonnas tegutsevad lasteaiäd ja koolid koos kõigi seal esindatud vanustega. Meelsasti tellitakse teematunde, oodatakse juhendamist info otsimisel, soovitakse terve maja tuuri koos kõigi Pärnu Keskraamatukogu tegevuste tutvustamisega. Soovitakse tulla ka mängulisse tundi, kus saaks mõistatada ja meisterdada ning kõige selle käigus tarkusi kõrva taha panna.

Lastele ja noortele korraldab Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakond infootsingu tunde, juhendatakse graafikalaua kasutamist, kirjanduse otsimist uurimistöode ja loovtööde jaoks. Infootsingu tunde viib teabekirjanduse osakond läbi koostöös muusikaosakonnaga. Samuti on vastu võetud suviseid lastelaagrite gruppe ja tehtud ekskursioone.

Lasteosakonnas saab Bee Bot ja Blue Bot roboteid programmeerida, 3D pliiatsiga joonistada, värvipilte värvida, lauamänge mängida, puslesid laduda, raamatutegelastest nukkudega mängida, vahvaid patju ritta laduda, purjelaev Roosiruudi pardal reisida, erinevates lugemispesades lugeda ja lihtsalt mõnusalt aega veeta. On tore, et rikkalik raamatuvalik ja palju loovaid mänguvõimalusi teineteist täiendavad ja avastamisrõõmu pakuvad.

Tänapäeval leviv arvamus, et noorte lugemus on väike ja aina väheneb, ei ole Pärnu Keskraamatukogu ilukirjanduse osakonna töötajate arvates tõene. Pärnu noored küll loevad. Ja ka muud peale kohustusliku kirjanduse. Noorte lugemus eraldi ei vähene rohkem kui teistel vanuserühmadel. Väga palju räägitakse sellest, et õpilane ei mõista loetut. Tänapäeva õpilased loevad tihtipeale hoopis teistsuguseid tekste, lühikesi ja lakoonilisi. Siit tulebki vajadus gümnaasiumis pakkuda tõsisemaid tekste, et noored ei võõrduks lugemisest. Väga oluline osa lugemisel on väljendusoskuse arendamisel. Mõistagi on lugemisel mõju ka õigekirjaoskusele ja teksti funktsionaalsele mõistmisele. Loetava valikut mõjutavad suurel määral välised tegurid: õpetaja nõue, sõprade soovitused, sotsiaalmeedias kajastatu. Kõige enam aga ikkagi mõjutab noorte lugemisharjumust pere ja kodu. Määrava tähtsusega on isiklik eeskuju – et kodus oleks raamatuid ja neid ka loetakse. Võõrkeeles lugemise põhjusena tõid noored välja raamatu eestikeelse tõlke puudumise.

Maaraamatukogude koostöö lasteaedade ja koolidega ning õpetajatega, eriti kirjanduse õpetajatega on väga hea ja tulemuslik. Paljudes raamatukogudes kasutavad lapsed lisaks raamatute laenutamisele kohta ka vaba aja veetmiseks peale kooli. Kõige laiemad ja paremad koostöö-praktikad on raamatukogudel, mis asuvad kooli või lasteaiaiga samas majas.

Raamatukoguhoidjate sõnul vajab suuremat tähelepanu huviringidega üsna hõivatud laste ja noorte lugemisharjumuse suurendamine väljaspool kooli soovituslikku kirjandust. Enamus raamatukoguhoidjaid kurdab selle üle, et lapsed ei loe väljaspool soovituslikku kirjandust üldse või väga vähe. Seda tendentsi soovitakse ja püütakse muuta. Seetõttu korraldatakse just lastele väga palju erinevaid üritusi, näituseid, kohtumisi kirjanike ja teiste huvitavate inimestega.

Paljudes raamatukogudes on kindlaks traditsiooniks saanud nii lasteaia – kui kooligruppide ekskursioonid raamatukokku, ikka eesmärgil tutvustada raamatukogu olemasolu ning julgustada lapsi seda külastama ning raamatuid laenutama ja lugema.

Vatlas on mitmed noored emad leidnud regulaarselt tee oma väikesete lastega raamatukokku, lastes lapsed mängunurka, samal ajal ise ajakirju, käsitööraamatuid ja uudiskirjandust lehitsedes.

Urge raamatukogu põhitöö kaldub järjest enam Tammiste kogukonna ja sealse väliteeninduspunkti poole. Lastetöö põhirõhk on Tammiste lasteaed-alkkoolis. Õpetajad on väga huvitatud koostööst ning kuigi seal asuv Tammiste väliteeninduspunkt on väikse pinna peal, saab sündmusi läbi viia saalis, klassides ja rühmades. Aasta lõpus algasid vestlused Sindi Gümnaasiumi raamatukogu ühendamiseks Tori Valla Raamatukoguga (Sindi raamatukogu).

Tihemetsa harukogus käib koos laste pilliring ja loomeriing.

Kilingi-Nõmme gümnaasiumil raamatukogu pole, seega lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine toimub Kilingi-Nõmme raamatukogu baasil. Traditsiooniks on saanud lasteaia vanima rühma ekskursioon raamatukogusse, tutvust käivad tegemas ka gümnaasiumi esimesed klassid.

Libatse raamatukogus jätkati traditsioonilist ürituste sarja: Koolivaheajal raamatukogus.

Vahenurme raamatukoguhoidja tutvustab lasteaia vanemas rühmas uusi saabunud lasteraamatuid.

Lihulas pandi noorteromaanid eraldi riulisse noortele silma alla, mida ka lisaks soovitati raamatukoguhoidjate poolt. Selle tulemusel on nii mõnigi noor tasapisi hakanud lugema ka kohustusliku kirjanduse väliseid teoseid. Lihula raamatukogus on oluliselt kasvanud noorte külastuste arvud, need on enamus lapsed, kes viidavad aega enne bussidele minekut, mängitakse lauamänge, tehakse koolitöid ja viidetakse niisama aega, aga on ka neid, kes loevad raamatuid. Lihula raamatukogus on suurenenud noortekirjanduse laenutamiste arv, kuna raamatukoguhoidjad on aktiivselt vastavat kirjandust eksponeerinud ning noortele ka ise soovitanud.

Raamatute tutvustamiseks tegi Koonga raamatukoguhoidja raamatuüritusi Koonga koolile ja Koonga lasteaiale, Lõpe raamatukoguhoidja käis uusi raamatuid tutvustamas sealse kooli- ning lasteaiaõpetajatele ja Virtsu raamatukoguhoidja käis lasteaias ette lugemas.

Kihnus on tihe koostöö raamatukogu ja kooli ning lasteaia vahel, kus raamatukoguhoidja aitab valida temaatilisi vanusele vastavaid raamatuid.

Tootsi raamatukoguhoidja viib sügiseti traditsiooniliselt läbi tutvumistunde raamatukogus 1. ja 2. klassi lastele ning lugemistunde 3.-5. klassidele.

Kabli lasteaed asub praegu Metsapoolel, raamatukoguhoidjad käivad seal raamatuid lastele tutvustamas, mis on saanud hea tagasiside. Koos korraldatakse ka üritusi.

Raamatu „Pisike puu“ kingib raamatukogu igale vastsündinule Eesti Vabariigis. Nii Pärnu Keskraamatukogu kui Tori Valla Raamatukogu esindaja kutsuti kõikidele beebipäevadele, kus anti võimalus tutvustada lühidalt raamatukogu rolli ning raamat ka pidulikult üle anda.

Raamatukogud on olulised kohad laste jaoks, eriti väiksemates kohtades, kus ajaveetmise kohti napib ja pärast kooli tuleb pikalt koju viivat bussi oodata. Lisaks raamatute laenutamisele kasutatakse paika niisama ajaveetmiseks, lauamängude mängimiseks, joonistamiseks, meisterdamiseks ja arvutis olemiseks.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

LISA 4

Pärnumaa raamatukogudes tehti 2022. aastal laste ja noortega suurepäraselt tööd, korraldati palju ning erinevaid üritusi, koostati näituseid, kutsuti külla kirjanikke.

22. jaanuaril tähistas Pärnu Keskraamatukogu lõbusa perepäevaga oma 113. sünnipäeva. Mürakarukooli õpilased laulsid koos oma õpetajaga raamatukogule sünnipäevalaulu ja raamatukogu sõbrad lugesid ette katkendeid Indrek Koffi uuest raamatust "Kuhu lapsed said?".

Tunnustati tublisid lugejaid alates Mürakarukooli-ealistest raamatuhuvilistest kuni põhikooliõpilasteni ja nad kutsuti raamatukokku koos oma pere ja sõpradega. Aukirja, iga lapse jaoks eraldi valitud raamatu ja raamatukogu logoga palli andsid üle linnapea Romek Kosenkranius ja raamatukogu direktor Heinike Sinijärv. Tunnustati ka tublisid kuulajaid - lugemiskoerad Chuck ja Lex said kumbki aukirja, mis andis teada, et tegemist on maailma parimate lugemiskoertega. Lugemiskoeratiimid Rita Kosenkranius koos Chuckiga ja Romek Kosenkranius koos Lexiga olid selleks hetkeks lapsed kuulnud ja neid raamatulugejaks saamise teel aidanud kuus aastat. Chuck ja Lex võtsid vastu paisid ja tublid lugejad soovisid koos lugemiskoertega pildile jääda. Väga populaarsed olid ka perepäeva tööd: joonistati 3D pliiatsitega ja graafikalaua, valmistati kinkekaarte, meisterdati kinkekotte ja tehti vahvaid sünnipäevamärke.

2021. aastal startinud 5.-6. klasside RANNAPimäng oli pühendatud lastekirjanik Jaan Rannapi 90. sünnipäevale. Mälumänguküsimused, väikesed vigurülesanded ja minilavastused olid inspireeritud Jaan Rannapi rikkalikust elust ja loomingust ning mängu viis läbi Jaak Känd koostöös Endla teatri ja Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonnaga. 2022. aasta 27. jaanuari finaalmängus Pärnu Keskraamatukogus kohtusid Jõõpre ja Mai Kool. Väga pingelise ja tasavägise võistluse võitis Mai Kool.

Suur suvine koogitegu oli lasteosakonna raamatukogudeaasta kõige suurema osalejate arvuga ettevõtmine. 15. juunil tervitas kirjanik Anti Saar Pärnu Keskraamatukogu saalis läbi videopildi lugemishimulisi lapsi. Suur suvi oli kohe saabumas ja suveseiklused ootasid ukse taga. Lasteraamatu „Suur koogitegu” autor arvas, et toredad tegevused on nii pannkoogiküpsetamine kui raamatulugemine. Peale videotervitust jätkus tegevus raamatukogu suurel rohelisel muruplatsil. Suviseid lapsi üllatasid ja suvesärtsu lisasid Laine Mägi tantsukooli tantsijad ja lõbusa pannkoogietteastega esinesid Sauga Põhikooli raamatusõbrad. Pannkoogid küpsesid ja jõudsid kõhtu. Ja pannkooke küpsetati tõesti tublisti, sest pannkoogipäevalisi oli kokku oma 150 osalist. Lasteosakonnas oli suur suvine raamatunäitus "Rännulusti lood", mis aitas rännusihte seada ja mängida võis suvemänge.

6. oktoobril toimus Pärnu Keskraamatukogu saalis maakondlik neljandate klasside ettelugemisvõistlus, mis kandis seekord pealkirja "Ühes väikeses Perviku raamatus" ja oli pühendatud meie armastatud lastekirjanikule. Aino Perviku jutte ja lugusid esitasid 18 tublit ettelugejat. Võistluse võitja, Pärnu Vanalinna Põhikooli õpilane esindas 22. oktoobril Pärnumaad Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt korraldatud lõppvõistlusel.

Lõbus laupäev: isad-emad-lapsed raamatukogus. 15. oktoobril ootasime peresid, ja eriti just isasid, koos lastega raamatukokku tegutsema. Pärnu Keskraamatukogu töötajad olid varasemalt osalenud ka mitmetel Erasmus+ projektikohtumistel, kus erinevate riikide raamatukogud jagasid oma kogemusi ja tutvustasid erinevaid peredele ja isadele suunatud tegevusi.

KÄOJAANimäng 2.-4. klassidele toimus oktoobris-detsembris 2022 ja oli pühendatud lastekirjanik Henno Käo 80. sünniaastapäevale ja lastekirjanik Jaanus Vaiksoo 55. sünnipäevale. Mälumänguküsimused ja loomingulised ülesanded olid inspireeritud Henno Käo ja Jaanus Vaiksoo lasteraamatutest, kirjanike elust ning Endla teatri lastelavastustest ja Eesti lasteteatritest. KÄOJAANI mängu viis läbi Jaak Känd koostöös Endla teatri ja Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonnaga. Finaalmängus näitasid oma teadmisi ja loomingulisi oskusi Vanalinna Põhikooli ja Rääma Põhikooli tublid võistkonnad. Võitjaks tuli Rääma Põhikooli võistkond.

Pärnu Keskraamatukogus käis koostöös Eesti Noortekirjanduse Ühinguga noortega kohtumas kirjanik Merilin Paas-Loeza.

Rääma harukogu osales kuuendal Rääma linnaosa piirkondlikul sündmusel - Rääma Rahva Oma Päeval - pakkudes oma ruumides erinevaid näitusi ja tegevusi igas vanuses külastajatele. Kohapeal sai nii paberil kui telefonis vastata mälumängu küsimustele, lapsed ja pered panid kokku puslepilte Rääma vanadest majadest, vaadata sai näitust vanadest fotokoopiatest Rääma kohta. Raamatukogutöötaja koostatud mälumängu said interaktiivselt lahendada sel aastal esmakordselt kõik sündmusel osalejad, kõikides osalevates koduaedades ja asutustes olid QR koodiga plakatid üleval.

Raamatukogud, kus on liitunud LUGEMISISU projektiga, on väga rahul sellega. See aitab suurendada nii lugemust kui annab tasuta juurde mitmekesisist lastekirjandust.

Toredateks üritusteks kujunesid koostöös koolidega jutuvestmisfestival Ööbikuööd, Sõnaränd 2022 ja Põhjamaade raamatunädal. Üle vabariigi tähistati lastekaitsepäeva suure pannkoogipäevaga, kus loeti ette Anti Saare raamatut „Suur pannkoogipäev“, küpsetati ning söödi koos pannkooke.

Päris paljudes raamatukogudes toimusid kohtumised lastekirjanikega. Populaarne kirjanik, kes mitmel pool aasta jooksul käis oli Mika Keränen.

Lastekaitsepäeval korraldasid Pärnu-Jaagupis lapsevanemad lasteaed Pesamuna mänguväljaku ehitamiseks toetusürituse. Selle jaoks viidi läbi loterii, mille auhinnafondi jagas Pärnu-Jaagupi raamatukogu oma lauamängu.

Kaks korda kuus saab Pärnu-Jaagupi raamatukogus kokku Ramsi sõpside ring, kus traditsiooniliselt kas loetakse mingit juttu või arutletakse mõne teema ümber; seejärel aga on meisterdamise aeg. Sõpside ringi tegevus liikus raamatukogust noortekeskusesse, kus küpsetati koos banaanipannkooke. Sügisest toimetavad raamatukoguhoidjad lasteaeda õpetajate poolt soovitud kirjandust. Kuna tööpäevade õhtu ei sobi paljudele inimestele üritustele tulemiseks, siis korraldati perepäevapäevi. Septembris etendasid raamatukoguhoidjad Maale elama projekti raames lastele Heljo Männi lasteraamatu ainetel loo Suur Laisk ja Väike Laisk.

2022. aasta suurprojektiks kujunes jutuvõistluse Magus Kõrsik korraldamine. See oli suunatud 1.-9. klassi õpilastele, kus osales 154 last üle Põhja-Pärnumaa valla. Kõikide vanuserühmade parimad tööd avaldas ajakiri Hea Laps. Samuti said kõik osalised ekskursiooni kõrsikuvabrikusse.

Kaisma raamatukoguhoidja oli Kergu koolis luulekonkursi žürii koosseisus, et valida välja parimaid õpilasi. Igal reedel toimub Kaismal lastele raamatukoguring, kus tutvustatakse raamatuid, meisterdatakse, mängitakse ja nuputatakse. Osa võeti ka ajakirja „Täheke“ kaisukaru Teddy sünnipäevale pühendatud joonistusvõistlusest.

Kihnus on saanud traditsiooniks ettelugemispäev. 2022. aasta teema oli „Ühes väikses Perviku raamatus“ ja seetõttu loeti erinevaid Perviku lasteraamatuid, üritust toetas väljapanek autori loomingust.

Kohalikul Kilingi-Nõmme gümnaasiumil raamatukogu pole, seega lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine toimub Kilingi-Nõmme raamatukogu baasil. Traditsiooniks on saanud lasteaia vanima rühma ekskursioon raamatukogusse, tutvust käivad tegemas ka.

gümnaasiumi esimesed klassid. Raamatukoguga samas majas on kooli internaat, sealsed lapsed on raamatukogu sagedased külalised. Kirjandusõpetajatega arutavad raamatukoguhoidjad läbi teemad ning pakuvad välja, mida lapsed võiksid soovitusliku koolikirjanduse osas lugeda.

Tihemetsa raamatukogus korraldati veebruarivaheajal multikamaraton.

Tõstamaa raamatukogus tekkis noorte rampsisõprade ring, kus noored said panustada raamatukogutöösse. Noored veetsid oma vaba aega raamatukogus raamatuid sirvides, erinevaid lauamänge mängides, maailma üle arutledes. Neid kaasati raamatute vastuvõtmisesse, riiulite korrastamisse jm.

Traditsiooniliselt külastavad Tahkuranna Lasteaed-Algkooli lasteaialapsed raamatukogu ettelugemise päeval 20. oktoobril. Raamatukogu 100. tegevusaasta ja raamatukogude aasta puhul kinkis Võiste Raamatukogu Tahkuranna Lasteaed algkooli õpilastele ja vanemale lasteaiarühmale kohtumise lastekirjanik Anti Saarega, mis toimus Tahkuranna koolimajas. Novembri lõpus kuulutas Tahkuranna Lasteaed-Algkool koostöös Võiste raamatukoguga välja aktiivseima klassi võistluse lugemises. Õpilane sai Võiste raamatukogust iga laenutatud raamatuga kaasa järjehoidja (kuhu ta kirjutas peale autori ja raamatu pealkirja) ja nii oli võimalik oma klassile järjehoidjaid koguda. Kõige rohkem lugenud klass võitis veebruari lõpus kooli poolt auhinna.

Sindi haruraamatukogu pakkus jätkuvalt välja võimalusi lastevanematele tuua oma lapsed osalema projektis „Lugemine käppa“, kus laste harjumus olla koos raamatuga paranes lugemiskoerale ette lugedes. Sindi raamatukogu juhataja Rita Raudsepp on ERÜ lasteteeninduse toimkonna juhatuse liige ja hästi kursis lastetööga terves vabariigis. Rita abistab vajadusel Tori valla raamatukogu kolleege teistes haruraamatukogudes seoses lasteürituste korraldamise ja kirjanduse komplekteerimisega.

Häädemeeste vallas aitab LUGEMISISU programm laste lugemishuvi tõsta. Treimani raamatukoguhoidja käib seda läbi viimas Metsapoolse Põhikoolis ja Häädemeeste raamatukogu Häädemeeste Lasteaias.

Mitmes kohas tähistati ka Raamatukoguööd, Treimanis toimus see nii rahvamaja saalis kui raamatukogus.

Suigu raamatukogus külvati „Teeme Ära!“ talgupäeva raames lasteaia Lepatriinu rühma lastega lilleniitu. See oli tore ettevõtmine, lapsed said looduses kasvavate õitsvate taimede seemneid külvata ning tegevus oli planeerimata eellooks 2023. aastal alanud ülevallalisele projektile „Elurikas Tori vald.“

Tori vallas toimusid järgmised ülevallalised sündmused: Lugemisisu tundide koolitused, ettevalmistamine ja läbiviimine; Tori Valla Raamatukogu ühine „Suvine lugemisbingo“; Tori Valla Raamatukogu III lasteraamatupäev – päevajuhid Piip ja Tuut.

Ukraina lastega, kes koolidesse saabusid, tuli ka raamatukoguhoidjatel eraldi tegeleda, nagu näiteks Tori raamatukogus.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 13

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Pärnu Keskraamatukogu	521	521	64
Häädemeeste Raamatukogu	162	162	38
Võiste raamatukogu	29	29	3
Lääneranna valla raamatukogu	46	46	13
Kilingi-Nõmme raamatukogu	24	24	5
Surju raamatukogu	81	81	9
P-Pärnumaa valla raamatukogu	97	97	9
Tori valla raamatukogu	272	272	25
Kokku:	1232	1232	166

Kilingi-Nõmme raamatukogus käis kaks korda kuus 4 erivajadustega last koos õpetajaga „Lugemisisu” raames raamatukogutunnis.

Kord kuus toimus Surju raamatukogus keraamika õpituba, kus on osalenud ka hooldekodu Videvik hoolealused. Hooldekodus toimub raamatute laenutamine kord kuus raamatukogutöötaja vahendusel. Lugejatele viidi nende soovil huvipakkuvaid, peamiselt ilukirjanduslikke raamatuid ja ajakirju ning hooldekodu tegevusjuhendajatele kirjandust ettelugemiseks ja ühistegevusteks. Seoses külastuspiirangutega hooldekodudes alanesid nii mõneski raamatukogus teavikute laenutamise arvud.

Häädemeeste valla Eakate Kodu elanikud, kes ise raamatukogus käia ei saa, saavad raamatukoguhoidja poolt komplekteeritud raamatupaki kord nädalas kätte tegevusjuhendaja vahendusel.

Vändra raamatukogu poolt toimusid iga kuu esimesel neljapäeval ettelugemised Vändra Kodu erivajadustega elanikele.

Tabel 14

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Raamatukastid lasteaedadesse	9	
Raamatukarussellid Pärnu Haiglas	1	
AS Hoolekandeteenused Pärnu Kodu erivajadustega klientide raamatuklubi – kontaktunnid	6	83

AS Hoolekandeteenused Lääne regiooni erivajadustega klientide raamatuklubi - veebitunnid	7	571
Surju hooldekodu Videvik	12.01/ettelugemine – „Mitte ainult minu tädi“ Mudlum	20
Surju hooldekodu Videvik	Raamatukogupäevadel ettelugemine-Eesti muinasjutu	17
Tõstamaa lasteaed	Uudiskirjandus Tõstamaa lasteaiale kord kuus kokku 9x	34
Varbla hooldekodu	Raamatute ja perioodika laenutus 26x	10
Häädemeeste Eakate kodu	1	30
Häädemeeste lasteaed	6	80
Häädemeeste Keskkool	2	80
Metsapoole Põhikool	15	440

Lasteaiaõpetajatel on võimalus oma soovidele vastav kirjanduskast Pärnu Keskraamatukogust lasteaeda tellida. Soovitud raamatud viib kord kuus kohale raamatukogu auto. Igakuiselt laenutatakse sel moel keskmiselt 120 teavikut, millest omakorda saab osa mitu korda suurem hulk lapsi, kes oma kodulasteaia rühmas koos õpetajaga neid vaatama asuvad.

Pärnu Keskraamatukogu korraldab kord kuus AS Hoolekandeteenused Pärnu klientidele raamatukoguringi, mida viivad läbi koolituse peaspetsialist ja saksa lugemissaali juhataja. Igaks korraks valitakse erinev teema, mille kohta otsitakse välja põnevaid raamatuid, ajakirju ja võimalusel muid teemat toetavaid esemeid. Lisaks kontaktkohtumisele toimuvad veebitunnid kord kuus kõigile AS Hoolekandeteenused Lääne regiooni klientidele. Osalevate raamatusõprade arv suureneb kord-korralt.

4.6 Raamatukogu kui kohaliku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil

Paljud väiksed maaraamatukogud on jäänud ainukeseks või peaaegu ainukeseks veel toimivaks (kultuuri)asutuseks külas. See tähendab, et raamatukogud on tähtsad kohaliku kogukonna kokkusaamise ning liitmise kohaks ning raamatukoguhoidjad olulised kogukonna liikmed.

Nii mõnedki raamatukogud asuvad samas majas külaseltside või rahvamajadega, mis hoogustab erinevate kultuuriürituste toimumist ja raamatukoguhoidjate kaasamist sellesse.

Raamatukogudel on väga oluline roll koduloolise materjali kogumisel. Igas raamatukogus kogutakse, süstematiseeritakse ning säilitatakse koduloolisi materjale. Paljudes kohtades on üleval koduloolised püsinäitused.

Vabariigi aastapäevaks valmis Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonnal koostöös Pärnu Linnakodaniku Majaga näitus Pärnu osast/mõjust Eesti Vabariigi väljakuulutamises. Väljapanek koosnes nii Linnakodaniku Majast deponeeritud, kui meie enda kogus olevatest vanadest Pärnu-ainelistest teostest.

Koostöös Pärnu Muuseumiga koostati ja paigaldati Pärnu linnaruumi näitus „Proosaline Pärnu“. Üle linna asusid infotahvliid kohtades, mida on mainitud ilukirjanduslikes teostes - igal tahvil kirjandusteose pealkiri, autor ja lõik, mis viitab sellele kohale, lisaks autori ja raamatu lühitutvustus. Samuti oli näha raamatu kaanepilt ning ajaloolised fotod kirjeldatud paigast, QR-kood juhatas teose juurde raamatukogu e-kataloogis. Näitus oli üleval aprillist augusti lõpuni ja osutus linnakülaliste hulgas väga populaarseks.

Pärast koroonat taastus ka koostöö Eesti Õdede Seltsiga, mille raames toimusid Pärnu Keskraamatukogus terviseleengud erinevatel teemadel. Pärnu Keskraamatukogu poolt korraldatavad muusikaklubi loengud pakkusid kuulajatele uusi teadmisi muusikaajaloost ja kultuurist. Jätkusid ka raamatuklubi igakuised kohtumised. Saksa lugemissaalis käis koos saksa keele vestlusring. Lugejatele tutvustasid oma uusi raamatuid Märt Treier, Tarmo Vahter, Justin Petrone.

2022. aastal hakkasid Pärnu Keskraamatukogus igakuiselt toimuma meisterdamise töötoid täiskasvanutele, millest kasvasid välja ka käsitöö jätkukursused – 3 järjestikusel nädalal kohtusid huvilised, et kududa sokki, järgmisel kuul kooti kahevarda kinnast. Meisterdamis- ja käsitöö töötubades tutvustati alati ka vastavat kirjandust. Need ringid olid populaarsed ja kohad täitusid kiiresti.

Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonna koostööpartneriteks on pea kõik Pärnumaa haridus- ja kultuuriasutused.

2022. aastat iseloomustab sõda Ukrainas. Selle teema kajastamine ja Ukrainale toetuse näitamine läbis ka eelmist aastat raamatukogudes: tehti väga palju ukrainateemalisi näituseid, väljapanekuid, viidi läbi üritusi, kokkusaamisi, keelekohvikuid. Sageli oli raamatukogu ainuke rahulik ja turvalisust sisendav koht, kuhu põgenikud, suures osas noored emad lastega tulid. Ühtlasi oli raamatukogu koht, mis aitas põgenikel tutvuda ka kohaliku kultuuri, keele ja inimestega ning adapteeruda vaikselt uude keskkonda.

Seoses raamatukogude aastaga korraldati tavapärasest veelgi rohkem näitusi, üritusi, koolitusi. Aktsiooni Raamatukogud ratastel raames oli ka Tori raamatukogu „ratastel“.

Tõhela raamatukoguhoidja kavandas Tõhela piirkonna kultuuriüritusi, planeeris, suhtles esinejatega, viis neid läbi.

Tõstamaa raamatukoguhoidja - olles Tõhela Külaseltsi liige, aitas koos Tõhela raamatukoguhoidjaga juulis korraldada XX Kodukohapäevi.

Ka Kirbla raamatukogu on kohaliku kultuurieluga tihedalt seotud. raamatukoguhoidja kuulub nii külaseltsi juhatusse kui naisseltsi. Koos naisseltsiga toimusid erinevad käsitöö-alased koolitused, mille puhul kasutatakse raamatukogus olevat kirjandust. Koos külaseltsiga toimus jõuluturu ja jõulukohviku ning samuti teiste ürituste korraldamine Kirbla rahvamajas.

Metsküla raamatukogus käib koos raamatuklubi, Varbla raamatukogus käivad kirjandushuvilised koos nimetuse „Kirjanduslik jututuba“ all. Lugemisklubid tegutsevad ka Kaismal, Vändras ja Pärnu-Jaagupis.

Libatse raamatukogus saab kokku igal neljapäeval grupp eakamaid inimesi, kes nimetavad end „Lõbusateks lõksutajateks“. Selle kooskäimise eesmärk on tuua argipäeva vaheldust, suhelda ning õppida ka midagi uut. Raamatukoguhoidja või mõni grupi liikmetest on väljamõelnud igaks kokkusaamise korraks teema ning vastavalt sellele ka tegutsetakse. Ühiste ettevõtmiste nimekiri on pikk: räägiti reisimuljeid, tehti väljasõite, punuti korve ning vanikuid. Vaadati ka Edasi kolhoosiaegseid filme. Raamatukoguhoidja tegi kaarditöötubasid, luges ette, kureeris klubiliste lemmikhoidiste degusteerimist ja palju muud. Raamatukokku on loodud Libatse kandis tegutsenud Edasi kolhoositeemaline ajaloonurk, kus on üleval kõik sellega seonduv kogutud materjal.

Pärnu-Jaagupi kirjandusklubi kokkusaamistel uuriti nii erinevaid raamatuid kui käidi väljasõitudel. Juunis tehti koostööd Pärnu-Jaagupi Spordikeskusega. Viimasel oli läbi aasta kestev ürituste sari Käi välja!, juunis ühendati jõud ning lisati sinna omapoolsed nüansid. Kinnitati kohaliku terviseraja äärsetele puudele tosinkond tervisega seotud tsitaati ja et osaleda auhinna loosimisel, tuli neist leida vähemalt kolm. Üritus toimus nime all Ajugümnaastika.

Väga edukaks osutus Pärnu-Jaagupi raamatukogu versioon projektist Raamatukogu ratastelbussijaama raamatukogu. Mahakantud raamatud, mis viidud bussijaama, leidsid väga kiiresti uued omanikud-lugejad. Sügisest on raamatukogus võimalik soovijatel vaadata ka ülekandeid volikogu istungitest.

Koduloolise materjali süstematiseerimisega toimub töö Põhja-Pärnumaa vallas Pärnu-Jaagupi, Libatse, Vändra, Kaisma raamatukogudes. Suurejõe haruraamatukogu töötaja sisestab andmeid (artikleid, käsikirju, uurimistöid kohalikest sündmustest ja inimestest) Vändra raamatukogus koostatavasse koduloo andmebaasi.

Pärnjõe ja Vihtra raamatukogudes kogunevad igal kuul seeniorid, et mängida mälumängu.

Vihtra raamatukogul on hea koostöö Vihtra Külakeskusega, Vändra Lasteaia Vihtra majaga, Vihtra Päevakeskusega.

Vändra raamatukogus on suur näitusesaal, kus läbi aasta on olnud erinevaid näitusi. Osaleti raamatukogude aasta projektis „Kogude pärlid“ näitusega „Raamatukogu pärlid“, kus esitleti Vändra raamatukogu vanimaid raamatuid ning perioodikat. Ööraamatukogu raames avati oma majas muuseumituba, kus oli võimalik tutvuda Vändra ajalooliste väljapanekutega ning toimus Vändra Muusika- ja Kunstikooli õpilaste ja õpetajate kontsert-lugemisõhtu „Pilli lugu“, mälestusõhtu Vändra gümnaasiumi endisele kirjandusõpetajale Hannes Tomingale. Raamatukogule loodi uus logo. Pakuti ka giiditeenust. Põhja-Pärnumaa raamatukogu direktor

tegi ringkäiku mööda ajaloolist Vändrat. Toimus iga-aastane valla spordipäev „Nihutame stopperite piire 2022“, kus võtsid teist aastat osa ka 5 vallaraamatukoguhoidjat.

Vändra kiriku 235. aasta juubeli näituse puhul külastas raamatukogu peapiiskop Urmas Viilma.

Põhja-Pärnumaal jätkuvad alates 2020. aastast valla raamatukogude koosolekud Teams`is iga nädala neljapäeviti, kus direktor annab kõigest toimunust ülevaate, jagatakse omavahel infot. Veebikoolitused ja koosolekud toimuvad raamatukogu lahtiolekuaegadel.

Vahenurme, Vändra, Libatse, Võidula raamatukoguhoidjad on aktiivsed MTÜ juhid. Võidula mõis/raamatukogu/rahvamaja osaleb Eesti Mõisakoolide Ühenduse poolt korraldatud külastusmängus Unustatud Mõisad alates aastast 2008.

Kord kuus Vahenurme raamatukogus korjab Halinga Energeetika elektrimaksu inimestelt, kes ei soovi arveid tasuda interneti teel. Sel päeval külastatavus suureneb ja kasutatakse rohkem raamatukogu teenust. Raamatukogu lahtioleku aegadel on võimalik kasutada seal sotsiaalteenust - pesta pesu.

Kihnu raamatukogu jäädvustab Kihnu kultuuri ja pärandit komplekteerides kogusse kõik kihnukeelsed ja Kihnut puudutavad raamatud. Neist tehakse väljapanek emakeele päeval.

Suvel toimus Tihemetsa harukogus kogukonnapäevade ajal raamatulaat. Headeks koostööpartneriteks on Saarde vald, Surju raamatukogu, Tihemetsa loometuba, lasteaed, kool.

Treimani raamatukogu on saanud piirkonnas tuntuks kui hea kaugtöö tegemise ja koosolekute/ürituste pidamise koht. Seda võimalust kasutavad agaralt paljud Treimani puhkavad külalised. Treimani raamatukogu külastuste arvu kasvule on kaasa aidanud osalemine suure külastatavusega Treimani Avatud Hoovide Päeval, kus mitu aastat on raamatukogu õues tegutsenud VÄIKE RAAMATUKOHVIK, mitmesugused näitused ja raamatulaat. Samal ajal saab tutvuda ka raamatukoguga ja registreerida end lugejaks.

Treimani raamatukogul on hea koostöö Ants Lingiga Treimani muuseumist, kelle ajalooteemalised näitused raamatukogus on alati põnevad. Antsu 2022. aastal ilmunud raamatus „Treimani ja selle inimesed“ on peatükk ka Treimani raamatukogust.

Häädemeeste raamatukogu võtab osa iga-aastasest suvefestivalist Põhja-Liivimaa Festival, kus katsetati esmakordselt mahakantud raamatute jagamist, mis läks väga hästi. Seetõttu kavatsetakse sellega jätkata ka edaspidi.

Kabli raamatukogu asub Kabli Külaseltsi ruumides ja on tihti kutsutud kokkusaamistele ja külaelu puudutavatele teemadele kaasa rääkima.

Asudes valla keskusest kaugel on Massiaru raamatukogu valla ainus asutus külas, mistõttu on see oluline koht, kus saavad kokku nii küla, külaseltsi kui loomekeskuse inimesed.

Surju raamatukogu korraldab aktiivselt erinevaid näituseid, neist ühte - Eha Sarapu viltimistöõde näitust kajastas ajakirjanik S. Paluoja Pärnu Postimehes. Raamatukoguhoidja on ka aktiivne kodukandi tegemistes kaasalõõja – kuuludes Surju-Ilvese küla seltsi juhatusse, organiseeriti koos Jüripäeva matk.

Traditsiooniliselt augustikuu esimesel nädalal toimuvatel Audru osavallapäevadel oli Audru raamatukogu esmakordselt esindatud. Selleks puhuks korraldati raamatulaat, esines jutuvestja Jaak Känd. Raamatulaat osutus maja küllastajate seas nii populaarseks, et sellega planeeritakse

jätkata. Hea hoo on Audru raamatukogus sisse saanud ka koostöö kohalike loomeinimestega ning muuseumiga (kellega asutakse ühes majas).

Novembris alustas Lindi raamatukogus Lindi Lasteaed-Algkooli õpetajatele mõeldud raamatukoguring, kus tehti plaane edaspidiseks ja meisterdati jõulupärgasid. 24. septembril oli Maal Elamise Päev, mil oli lahti ka Lindi raamatukogu, et soovijad saaksid sellega tutvuda. Külalised võisid valida ja kaasa võtta mahakantud raamatuid.

Kuna septembris toimunud Maal Elamise Päeva keskpunktiks Häädemeeste vallas oli 2022. aastal Võiste alevik, siis korraldati raamatukogus näitus „Võiste-kodupaik mere ja metsa vahel” ajalehe väljalõigetest, mis kajastavad aleviku elu erinevatel aegadel.

Augustis valmis Võiste raamatukogu juhatajal koostöös Tahkuranna Jumalasünnitaja Uinumise kogudusega ajaloovihik „Tahkuranna Jumalasünnitaja Uinumise kirik. Õigeusu kirik 150. Lahutamatu osa Tahkuranna ajaloo.” Kohaliku Tahkuranna lasteaia korraldatud tantsulaulupäev pealkirjaga „Las laps loeb” oli pühendatud Võiste Raamatukogu 100. sünnipäevale ja üle-eestilisele raamatukogude aastale.

Uulu raamatukogus käib igas kuus koos koduloolaste klubiõhtu “Ajaradadel”. Koduloolaste abiga valmisid seal mitmed näitused.

Kõmsi raamatukoguhoidja on Hanila Muuseumi Seltsi juhatuse liige. Kõmsi raamatukogus on jätkunud koostöö EELK Hanila Pauluse kogudusega. 2022. aastal alustas kohalik raamatuklubi. Novembris käis arheoloog Mati Mandel rääkimas Kõmsi kalmetest ning tutvustas ka uut raamatut Vello Lõugasest. Ka edaspidi loodetakse kutsuda esinema põnevaid inimesi.

Lihula Raamatukogu töötajad osutavad neljal päeval nädalas Omniva postipunkti teenust.

Varbla raamatukogus osutati raamatukogu lahtiolekuaegadel postiteenust. 1. oktoobrist postipunkt suleti.

Koostöös MTÜ Vatla Kooli Vilistlane eestvedajatega koostab Vatla raamatukoguhoidja raamatut Vatla kool 100, mis ilmub 2023. aasta juuniks.

Tori Valla Raamatukogu on eestvedaja ülevallalise mälumängusarja SATS läbiviimisel.

Are raamatukogu tähistas 2022. aastal 105. tegevusaastat ning seoses sellega toimus tänuõhtu parimatele lugejatele, raamatukogu sõpradele ja kolleegidele. Külaliseks oli jutuvestja Ena Mets kavaga "Armastuse mitu palet". Raamatukogu sünnipäeva puhul sai vaadata väikest näitust raamatukogu kodudest läbi aegade ja väljapanekut raamatukogu kroonikatest. Eakate klubis Pääsusilmad tähistati Põhjamaade kirjanduse nädalat "Loodus Põhjas". Märkide valmistamise töötoas said soovijad endale klubi märgi meisterdada.

Sauga raamatukogus toimuvad kirjandushuviliste selts „Luule“ kokkusaamised 6 korda aastas.

Sindi raamatukogus toimus raamatukohvik 7 korda aasta jooksul. Sindi raamatukogu 140. aastane ajatelg/ Muinsuskaitse päevade raames toimus rännak Sindis nendesse asukohtadesse ja majadesse, kus kunagi on raamatukogu asetsenud. Koostöös Sindi Muuseumiga korraldati rahvajuttude kogumise võistlus „Sindi sähvatused“.

Tori vallaraamatukogu direktor on Tori valla volikogu kultuurikomisjoni liige.

Maal elamise päeva raames toimus tasuta raamatute laat Tori bussijaamas asuvas „Rändaja raamatukogus“.

Aasta jooksul tegid raamatukogud koostööd vallavalitsuste, kultuuri- ja spordikeskuste, noortekeskuste, hooldekodude ja lasteasutustega.

4.6.2 riiklikul tasandil

2022. aasta oli raamatukogude aasta ja kõik Pärnumaa raamatukogud osalesid aktiivselt ka teema-aasta üleriigilistes ettevõtmistes: avamine, Kogude pärlid, raamatukogu kui kaugtöökoht, suur pannkoogipäev, avasta Eesti raamatukogusid, raamatukogud ratastel, raamatukoguöö, raamatukogude aasta teatepulga üleandmine liikumisaastale.

Kevadel kutsuti Kultuuriministeriumi poolt ellu projekti algatus – rahvusvähemused raamatukogus. Projekti eesmärk oli viia teema-aasta ja raamatukoguteenuste info tõhusamalt vene või inglise keelt (vm mitte-eesti keelt) emakeelena kõneleva elanikkonnani. Projekti tulemina korraldati kõigis osalenud maakondades rahvusvähemusteteemaline perepäev, Pärnu Keskraamatukogus toimus see 24. septembril. Soomra Vene talu pererahvas tutvustas vene-, Ljudmila Ruukel udmurdi rahvustoite, Pärnumaa Kutsehariduskeskuse õpilased valmistasid eestipäraseid suupisteid, toimusid meisterdamise töötoad. Päev kulges kenasti, eriti menukas oli suupistete degusteerimine, huvilised said valmistada pärlitest sõrmuseid ning kaheksakannakujulisi helkureid. Akna taga podises samovar.

Pärnu KRK saksa lugemissaalil on hea koostöö: Tallinna Goethe Instituudiga (teavikute tellimine, üritused). 2022. aastal külastas saali GI vabatahtlik, et tutvuda GI partneritega.

Treimani Raamatukogus käis 8. juulil külas Tiia Teder Klassikaraadiost. Tema lugu Treimani Raamatukogust sai kuulata saatesarjas Raamatuhooldja 13. augustil.

1. novembril toimus Lindi raamatukogus Arvamusrännakukuu arutelu teemal „Raamatukogude uuenev tähendus“, millest võtsid osa 16 õpetajat/töötajat Lindi Lasteaed-Algkoolist.

Treimani raamatukogus on turismiinfopunkt, kuna sealt mööduvad mitmed tähtsamad matkarajad. Teenused, mida pakutakse: info vaatamisväärsuste, öömaja, söögikohtade jm. kohta; infonurk voldikute ja kaartidega; vajadusel telefoni ja arvuti aku laadimine, tööks vajalike kaablite, tarvikute laenamine; dušš, tualett; Wi-fi.

Tori valla raamatukogu direktori tööpraktika Tallinna Keskraamatukogus andis võimaluse saada ülevaate Tallinna raamatukogumaastikul toimuvast. Samuti osaleb ta ajaperioodil november 2022 – märts 2023 ka kohalike omavalitsuste arenguprogrammis “Täiskäik”, mis keskendub piloottegevuste väljaarendamisele täiskasvanud elanikkonna õppimise toetamisele kohalikul tasandil.

Hästi on raamatukogudes käima läinud ERÜ Euroopa säästva arengu nädala kampaania „Tund enne und mobla peost, naudi teost!“.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Seoses Venemaa poolt alustatud sõjaga Ukrainas on muutunud ka raamatukogude poliitika komplekteerimise osas: alates sõja algusest ei tellita raamatuid Venemaalt ega Valgevenest.

Uue suunana on ukrainakeelsete raamatute komplekteerimine.

Pärnu Keskraamatukogu osales Erasmus+ projektis „Development of Elderly’s Digital Skills Through Family Learning“. Rahvusvaheline projekt lõppes 2022. aastaga, mil viimased kohtumised toimusid Leedus ja Itaalias ning projektikoordinaatorite kokkusaamine Hispaanias. Samuti osales Pärnu Keskraamatukogu rahvusvahelises projektis "Responsible Dad. Parential education in the Library". Kohtumised toimusid kaks korda Poolas ja ühel korral Hollandis ja Eestis.

Aprilli lõpus külastasid Erasmus+ töövarjuprojekti raames Pärnu Keskraamatukogu Panevežyze piirkonna raamatukoguhoidjad Leedust. Neile tutvustati lisaks Pärnu Keskraamatukogule ka Tori valla raamatukogusid ja Paikuse raamatukogu. Giidituuril tutvuti Tori kiriku, Põrgu ja kalmistu kultuuriloolise ajalooa.

Mais viibis sarnase Erasmus+ projekti raames Pärnu Keskraamatukogus Pori raamatukogu töötaja. Töövarjuprojekti eesmärgiks on tutvuda külastatava raamatukogu teenuste ja töökorraldusega.

Treimani raamatukogu, asudes Eesti Läti piiri lähedal omab tihedaid sidemeid lätlastega. Tehakse koostööd nii näituste kui ürituste näol.

Sindi raamatukogu korraldas Sindi Gümnaasiumi lastele veebis kohtumise Ateenas elava lastekirjaniku Terje Homutov Giannikouga.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonna rühmakoolituste sihtrühmaks on peamiselt 6.-12. klasside õpilased kellega viiakse läbi infootsingu tunde. Tunnid algavad ekskursiooniga majas, jätkuvad e-kataloogi ja andmebaaside tutvustusega suures saalis või rippsaalis ja tundi kinnistava töölehe täitmisega veebikeskkonnas Socrative.

Kõikides Pärnumaa raamatukogudes tehti individuaalkoolitusi, mis olid seotud lugejaportaalide (URRAM, RIKSWEB) kasutamise õpetamisega.

Pärnu Keskraamatukogus toimuvad kord kuus individuaalsed nutiabi koolitused senioritele, kui mingil hetkel tundus, et huvi konsultatsioonide vastu on raugenud, siis 2022. aasta põhjal võib öelda, et huvi on tõusnud, ja kõik soovijad ei saa konsultatsiooniks aega, vaid tuleb panna ootejärjekorda.

Vajati abi ka konkreetsete toimingute tegemisel (e-tervis, juhilubade taotlemine, tuludeklaratsioon, ID-kaardi uuendamine, koroonapassi jt dokumentide printimine jne). Käidi ka nõu küsimas postkasti seadistamisel, telefoni äppide kasutamisel jne. Seoses Ukraina põgenike lainega pidid raamatukoguhoidjad olema valmis juhendama põgenikke igati ka selles osas, kust leida vajalikke asutusi, organisatsioone jne. Kui tavaliselt vajavad nutiabi vanemaealised, siis 2022. aastal lisandusid Ukraina põgenikud, kellest suurem osa olid naised ja neist enim nooremapoolseid. Enamusel puhkudel tuli raamatukoguhoidjatel kliente abistada, 2022. aastal paljuski püüdes seda teha vene või inglise keeles.

Muukeelsetele inimestele toimus näiteks Paikuse raamatukogus mitu vestlusklubi eesti keele õppimiseks.

Täiskasvanud õppija nädala raames tehti mitmetes raamatukogudes koolitusi, enamuses käsitöö koolitusi. Massiarus võttis käsitöökaardi meisterdamise töötoast osa koguni 91. aastane huviline.

Tuudi haruraamatukogus toimusid põnevad loodusliku seebi valmistamise ja jõulukaalikavormi küpsetamise koolitused.

Koostöös külaseltsiga toimus aprillis Vahenurme raamatukogus südamenädal, mis oli täis liikumist, tervisliku toitumise ja vaimse tervise koolitusi. Põnev oli pelmeenide valmistamise õpituba.

Suigu raamatukogus toimub esmaspäeviti raamatukogu ringina joogatreening.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Kõigi Pärnumaa raamatukogude kohta saab infot nii linna kui valdade kodulehtedelt.

Enamusel on ka raamatukogude kodulehed ning oma sotsiaalmeediakontod. Mõni raamatukogu saab oma tähtsamaid tegemisi jagada Facebooki kogukondade gruppide lehtedel. Raamatukogude tegemisi kajastavad kohalikud ajalehed, mõnel pool on olemas ka teadetetahvliid tähtsamate ürituste reklaamimiseks.

Raamatukogude aastal olid Pärnumaa raamatukogude tegemised kajastatud ka raamatukogude aasta sündmustekalendris.

Libatse raamatukogu loodud on ka piirkondliku endise Edasi kolhoosi ajalugu kajastav Facebooki leht „Libatse-kandi ajalugu“, millega on liitunud 586 huvilist. Lisaks raamatukogude FB-lehtele on Libatse raamatukogul hea tava kõik olulised teated avaldada ka kogukonna Facebooki grupilehel „Libatse elu“.

Pärnu-Jaagupi raamatukogu kodulehel on rubriik Kodulugu, kust on võimalik leida piirkonnaga seotud teavet. Facebooki grupi Nii oli kord Pärnu-Jaagupis on juba 200 liiget.

Kõmsi raamatukoguhoidja kirjutas Lääneranna Teatajasse artikli arheoloog M. Mandelist ja Kõmsi kalmetest.

Kihnu raamatukogu tegemisi kajastab Kihnu valla koduleht (kihnu.ee), suuremaid sündmusi kajastab ka kohalik Kihnu leht.

Tori valla raamatukogude tegemistest on aasta jooksul jooksvalt Pärnu Postimehes ilmunud reklaame uutest näitustest, mida raamatukogus saab vaadata. Lisaks kajastati raamatukogu tegemisi koos Sauga noortekeskusega ka trükimeedias: Artikkel ajalehes Pärnu Postimees 05.06.2022, „Sauga noortekeskus kinkis kogukonnale perepäeva“.

4.9 Andmebaasid..

Kodulookartoteegi kirjeid sisestati e-kataloogi URRAM 425 (kokku 47700 kirjet Pärnu koduloo andmebaasis).

2022. aastal uuendati EBSCO andmebaasidesse logimise paroole raamatukogudele.

2021. a lisandus Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonna arvutisse autoriseeritud töökoht, kus saab kasutada Keelevara sõnastikke – <https://portaal.keelevara.ee/>

Pärnumaa raamatukogud kasutavad URRAMi ja RIKSi e-katalooge.

5. 2023. aasta tegevused

Pärnu Keskraamatukogu loodab väga, et 2023. aasta esimeses pooles saavad kõik vanemad raamatud RFID kiipidega varustatud ja leitakse vahendid URRAMI liidestamiseks iseteenindusautomaadiga ja sügisest on raamatukogus olemas ka tagastus-laenutusautomaat.

Kindlasti ootame lahendust ka Ranna raamatukogu uute ruumide osas.

Suured ootused on raamatukogudel 2023. aastal avatava innovatsioonifondi „Raamatukogude kiirendi“ suhtes, et saada vajalikke rahasüste, mille abil saaks kaasajastada raamatukogude sisustust ja tehnilist baasi, nii mõnigi Pärnumaa raamatukogu loodab tuge saada raamatukapi soetamiseks.

Planeeritakse uusi põnevaid üritusi ja koolitusi, et hoida olemasolevaid ja tuua juurde uusi raamatukogu kasutajaid. Raamatukogud loodavad kutsuda külla kirjanikke ja muid huvitavaid inimesi. Kõike ikka selleks, et inimestel ei rohtuks tee raamatukogudesse ja et väiksed raamatukogud oluliste kogukonna ühendajatena jääksid maakohtadesse alles.

Lääneranna vallas tervikuna aga toimuvad suuremad ümberkorraldused raamatukogude võrgu osas: vallavanem on otsustanud Tuudi, Metsküla, Saulepi ja Kirbla raamatukogud kinni panna.

Põhja-Pärnumaa vallal on plaan avada Väandra raamatukogu ruumides kunstigalerii ja käivitada koostöö Tartu Kunstimuuseumiga.

Tori vallas oodatakse Tammiste väliteeninduspunkti viimist suuremasse ruumi. Kuna oodatust keerulisemaks kujunes Tammiste kogukonnakeskuse projekteerimisprotsess, mis 2022. aasta lõpus läks uuele ringile, siis loodetakse, et projekt valmib 2023. aastal.

Loodetakse avada kaugtöötuba Are raamatukogus ning Sindi Gümnaasiumi raamatukogu ühendada Sindi raamatukoguga.

Loodame, et uus rahvaraamatukogude seadus koostatakse kaaluteltult ja läbimõeldult, et ei lõhutaks toimivat maakondlikku raamatukoguvõrku ja ei astuta sammu tagasi komplekteerimise, statistika kogumise ja koolituste korraldamise kvaliteedis.

Koostajad:

Teeninduse peaspetsialist Marina Jantson

Koolituse peaspetsialist Regina Ester.....

Direktor Krista Visas

/allkirjastatud digitaalselt/

06.03.2023

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Pärnu	58	615	7159.-
Põhja-Pärnumaa rmtk	12	137	1385.-
Tori valla rmtk	31	260	850.-
Lääneranna rmtk	24	120	580.-
Saarde	6	21	0
Häädemeeste valla rmtk	12	118	360.-
Võiste rmtk	2	13	54
Uulu rmtk	6	26	0

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Pärnu Keskraamatukogu	Ene Roost tutvustas Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakonda Klassikaraadio saates „Kogutud muusika” 16. oktoobril 2022.a. Krista Visas raamatukoguhoidjate kutsekoolitusel „Jälle see turundus! Miks ja kuidas!“ Krista Visas Aktuaalses Kaameras: Paikusel avati õmblustuba; Eesti sünnipäevanädalal kanname rahvariideid; Raamatukogude aasta annab teatepulga üle liikumisaastale. Terevisioonis: Kogude pärlid Pärnu Keskraamatukogus
Libatse raamatukogu	Loeng vanemaealistele „Mida seal internetis õigupoolest teha saab?“
Lindi raamatukogu	Arvamusrännak 1. novembril teemal „Raamatukogude uuenev tähendus“, arutelujuht raamatukoguhoidja Maret Kampus-Külm, kohal oli Urmas Saard Külauudistest. 2. novembril oli Vikerraadios ürituse kohta Ester Vilgatsi intervjuu.
Treimani raamatukogu	Evi Laarentsi ettekanne: „Raamatukogude aasta - kellele ja miks?“, Ants Lingi raamatu „Treimani ja selle rahvas“ tutvustamine
Võiste raamatukogu	12. jaanuar Võiste Raamatukogu 100. tegevusaasta alguse puhul ülevaade raamatukogu ajaloost. 10. aprillil Tahkuranna lasteaia laulu-tantsupäeval väike raamatukogu ajaloo tutvustus ja lauluga „Meie kiisul kriimud silmad” esinemine. 12. augustil toimunud Tahkuranna Jumalasünnitaja Uinumise kiriku 150. aastapäevaks valminud ajaloovihiku esitlusel rääkis raamatukogu juhataja ajaloovihikust ja selle saamisloost.

Häädemeeste raamatukogu	Kai Ein osales jutuvestmisfestivalil
Põhja-Pärnumaa rmtk	Monika Jõemaa, tegi ringkäiku mööda ajaloolist Vändrat Saaremaa Matkakubile, Vändra Gümnaasiumi 7a ja 7b klassile ning Põhja-Pärnumaa raamatukoguhoidjatele maakonnalaagri ajal valla piires
Võidula rmtk	Lea Toom tegi giiditeenust Võidulas aasta jooksul 15 x
Sindi rmtk	Rita Raudsepp esines 25. mail Sindi raamatukogus ERÜ lasteteeninduse toimkonna poolt korraldatud „Kogemuste tuuril“.
Virtsu rmtk	Virtsu raamatukoguhoidja lühietekanne Tove Janssoni elust ja loomingust Virtsu kooli õpilastele ja õpetajatele
Are raamatukogu	Mälumängude läbiviimine Are Koolis. Põhjamaade kirjanduse nädala jutuhommiku "Loodus Põhjas" läbiviimine eakate klubis „Pääsusilmad“. Osalemine Are Kooli jõuluetenduses.
Suigu raamatukogu	Esinemine Juhan Auli mälestuseraamatu esitlusel Suigu seltsimajas
Tori raamatukogu	Lõimingupäeval esinemine Tori Põhikoolis.
Tori valla raamatukogu	Tutvustav jalutuskäik huvilistele Sindis näitamaks hooneid, kus on olnud võimalik sintlastel 140 aasta jooksul raamatukogus käia.. Ettekanne Tori Valla Raamatukogu nõukogu ees raamatukogu tööst aprillis. 9. november Ene Michelis ettekanne KOV-i ja raamatukogujuhtide kogemuspäeval „Raamatukogu – kulu või investeering?“

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2022)
Pärnu Keskraamatukogu	Osaliselt vahetati kolmanda korruse ja koridoride laelambid ökonoomsememate LEDlampide vastu. WCdesse paigaldati kohalolekuanduriga valgustid
Libatse rmtk	Vahetati välja elektrikirnid säästlikuma energiatarbimisega pirnide vastu.
Pärnu-Jaagupi rmtk	Paigaldati ventilatsioonisüsteem.
Vändra rmtk	Trepi plaatide vahetus ja WC-de remont
Paikuse rmtk	Teostatud katuseremonttöid

Are rmtk	Laevalgustite vahetus
Massiaru rmtk	Raamatukogu laenutusruumide ahi sai uue sisu. Paigaldati teine õhksoojuspump.
Sindi rmtk	Kahe konditsioneeriga paigaldamine

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Pärnu-Jaagupi raamatukogu		
Kaks korda kuus	Raamatukogu Sõpside klubi	98
	Perepäev 3x	35
	Teematunnid Pesamuna lasteaia rühmadele 5x	75
02.02	I B klass tutvumas Jussikeste tegemistega	16
Mai	Lugemisisu lõpetamine koolilastel	40
Mai	Jutuvõistluse Magus Kõrsik lõpetamine ja auhindade jagamine	154
08.09, 09.09	Lugemistund	47
24.09	Maale elama programmi raames etendus lastele	8
	Lugemisisu teematunnid 4x	72
18.11	Külas Mika Keränen	105
Libatse raamatukogu		
	Koolivaheajal raamatukogus: Põrandal joonistamise päev	3
	Langeb valgeid helbeid/lasteaiale	7
	Koolivaheajal raamatukogus: lauamängupäev	2

	Ettelugemispäev: lood/lasteaiale	Paula	8
	Joosep jõuluvana/lasteaiale	ootab	5
Pärnjõe raamatukogu			
20.10	Ettelugemispäev Lasteaed)	(Pärnjõe	10
27.10	Joonistame karu „Tähekesele”		9
24.10	Eesti kirjanduse tundmise võistlus 4.-9. klassile		11
Vändra raamatukogu			
	Raamatukogutund 2.b klassile		18
	Emakeelepäev		14
	Jututuba		10/35
	Kohtumine kirjanik Keräneniga	Mika	40
Kaisma raamatukogu			
12.01	Raamatukoguaasta (kool)	avamine	25
	Raamatukoguring 16x		106
8.02	Ettelugemine (lasteaed)	lasteaiale	12
	Jutuvõistlus „Magus veebuar	kõrsik”	10
16.03	Ajakiri tutvumine, (lasteaed)	„Tähekesega” nuputamine	10
22.03	Varjuteater herneteral” (kool)	„Printsess	25
märts	Alustasime (kool)	lugemisbingot	6
4.10	Perioidikaga klass)	tutvumas (3.	5
11.10	Küsimustik raamatukoguhoidjale (3. klass)		5

7.10	Tutvumine raamatukoguhoidja ametiga (lasteaed)	10
21.10	Ettelugemine „Mõmmi lood” (lasteaed)	10
11.11	M. Keränen külas (kool)	25
Suurejõe raamatukogu		
	XVI Nukitsa konkurss - lemmikraamatu poolt hääletamine	7
	Lasteraamatu ettelugemispäev. Jaan Rannap „Toonekurg Tooni“. Ühise pildi joonistamine. (2.-8. klass)	26
	Emakeelepäeva viktoriin „Eesti keel on ilus keel“ (1.-8. klass)	47
	Viktoriin raamatuväljapaneku põhjal (5. klass, 8. klass)	9
	Raamatukogutund Tähestik (4. klass)	6
	Ettelugemine raamat „Konn ja võõras“	4
20.10	Lasteraamatu ettelugemispäev. 1.,2.,3.,4.,5. klassidele raamatu „Tuulelohe saab sõbraks“ ettelugemine. Kividele joonistamine	21
20.10	Ettelugemispäev 6.,7.,8.,9. klassidele raamatu „Kallis härra Q“ ja Nummipealt ja mujalt“ ettelugemine. Ülesande lahendamine	19
	Mardipäevakombed	50
	Jõulukaardi meisterdamine	2
Tootsi raamatukogu		
oktoober	A. Perviku raamatute ettelugemine (6.-7. kl, 4.-5. klass)	17

november	M. Keräneniga kohtumine Väändras	24
september	Aarete jaht raamatukogus (4. klass)	8
mai	Teatmeteosega töötamine (7. klass)	7
mai	Töötuba. Emadepäevaks kaartide valmistamine. (1.-5. klass)	10
mai	Ettelugemistund „uued raamatud“ (1. klass)	9
detsember	A. Lindgreni raamatute tutvustamine (4. klass)	7
Vahenurme raamatukogu		
	Raamat lasteaial külas	5
	Sõbrapäeval sõbraga	6
	Räägime eesti keelt	9
	Kevad saabub	5
	Üks vihmapäev	5
	Sügise sünnipäev	9
	Kohtume raamatukogus	7
	Päkapikk on akna taga	6
Vihtra raamatukogu		
	Raamatukogutunnid	20
	Aino Perviku 90. sünnipäevale pühendatud lasteraamatu ettelugemispäev. Ettelugemiseks raamatust „Kollasel autopõrnikal läheb hästi“ jutuke „Kollase autopõrnika sünnipäev“. Raamatutegelaste joonistamine-värvimine kividele	12
Lindi raamatukogu		

12.01	Raamatukogude aasta avamine: loeti ette Piret Raua raamatut „Tobias ja teine B“. (1.-4. klass)	24
	Raamatukogutunnid Lindi lasteaed-alkkooli õpilastele 11x	82
08.09	UNESCO rahvusvaheline kirjaoskuse päev. Lugemistund: õpetajad ja lapsed lugesid T. Janssoni lühijuttu „Nähtamatu laps“, millele järgnes töölehtede täitmine ja arutelu. (1.-3. klass)	14
13.10	Kohtumine Lasteraamat MTÜ kirjastajaga Madli Zobel. Tähtsaks lastele, kuidas raamatuid tehakse, kes neid teevad ja milleks need on. (1.-3. klass ja Pilvekese rühm)	24
	Meisterdamistunnid Lindi lasteaed-alkkooli õpilastele 2x	9
28.11	Advendihommikud raamatukogus 3x	35
Aruvälja raamatukogu		
Märts	Emakeelepäev	25
Veebruar	Vihmase ilma muinasjutuhommikud	12
Märts	Vihmase ilma muinasjutuhommikud	13
Oktoober	Raamatukogu päevade ettelugemine Paula lood	15
November	Põhjamaade kirjanduse nädal (karu jutt)	14
November	Kadripäev	15
Jõõpre raamatukogu		
	Lugemisisu teematunnid (3. ja 4. klass) 4x	111
Aprill	Lugemisisu programmi raames pälvitud auhinnaüritus koos lastekirjaniku ja ajakiri "Hea	13

	laps" peatoimetaja Kätlin Vainolaga. (4. klass)	
Mai	Lugemisisu programmi pidulik lõpetamine (3. ja 4. klass)	28
Juuni	Suur koogitegu Anti Saare raamatu ainetel (1. klass)	16
November	Ülevallaline Koidula luuletuste üritus koos Jõõpre kooliga Koidulauliku valgel	
Uulu Raamatukogu		
	Raamatukogude teema-aasta avamine	20
	Osalemine Nukitsa konkursil	20
	Noortekirjanduse päev	20
	Emakeelenädala raamatukogutunnid	70
	Perepäev lastekaitsepäeval	100
	Jutuvestmisfestival "Ööbikuööd"	70
	Sõnaränd 2022	40
	Kohtume raamatukogus: raamatukogutunnid	90
	"Lugemisisu"	19+1 lasteaiarühm
	Põhjamaade raamatukogunädal	100
Võiste rmtk		
	Jutuvestmisfestivali „Ööbikuööd” raames jutupesa Tahkuranna kooli 1.-3. klassi õpilastele, mille viis läbi Juta Müllerstein.	20
	Ettelugemispäev Tahkuranna lasteaia Päikeskiire rühma lastega – Lugesime Aino Perviku raamatut „Sinivant läheb lasteaeda.”	9
	Ettelugemispäev Tahkuranna lasteaia Rannakarbi rühma lastega -Lugesime juttu "Sinivant on mardisant."	12
	Kohtumine lastekirjanik Anti Saarega Tahkuranna koolimajas	40

Surju raamatukogu		
	„Koolivaheaeg koos sõpradega”, 3 vaheaega sõbrad raamatukogus lugemas, joonistamas, lauamänge mängimas	21
	„Üle-eestiline ettelugemine-Tobias ja teine B”	17
	„Minu lugejakaart- mina loen”, (1. klass)	7
	Eestikirjanduse kooslugemise päev jaanuaris – „Naksitrallid raamatus ja teleekraanil”	11
	Lugemisisu „Tänuüritus - lugemisdiplomid kätte ja šokolaad pöske	38
	Raamatukogupäevadel – „Eesti muinasjutud lugemiseks ja kuulamiseks” (lasteaiarühm Lepatriinud)	17
Kihnu raamatukogu		
	Ettelugemispäev	44
Treimani raamatukogu		
	Raamatukogude aasta avamine: Häädemeeste Valla volikogu esimees Andrus Soopalu loeb virtuaalselt katkendi Piret Raua raamatust „Tobias ja teine B”	36
	Osalemine LUGEMISISU programmis	18
	Laste Päev raamatukogus: raamatukogu FB lehe, lugeja.ee portaali tutvustamine, raamatute otsimine riulilt ja virtuaalselt, viktoriin, loosiga tõmmatud piltide järgi luuletuse või jutu kirjutamine põhimõttel „Kui ma oleksin Andrus Kivirähk” (4.-6.klass)	19
	Üle-eestiline lugemistund „Minu lemmikraamat” (5. klass)	11
	Raamatukogupäevad: ettelugemispäev Metsapoole koolis ja Kabli lasteaias	27
	Põhjamaade kirjanduse nädal: 1) Kui sa kohtad karu. 2) Elu Islandil	12

Häädemeeste rmtk		
	Jutuvestmisfestival Ööbikuööd. Maakondlik avaüritus, juttu vestsid kohalikud hobinäitlejad ja esinejad Pärnus ja maakonnast	80
	Lugemisisu, templi meisterdamine	20
	Õpilastööde näituse külastamine	25
	Ettelugemispäev Nähtamatu laps	20
	Laste muinasjuturing	15
	Emakeelepäev	12
	Luuletuste lugemine koos lastega	20
	Päkapikud piiluvad, meisterdamine ja lood päkapikkudest	15
	Vanad raamatud ja illustratsioonid	25
Audru raamatukogu		
	Emakeelepäeva teematund lasteaedadele 2x	35
	Vikerkaare lasteaia rühm Ilon Wiklandi kohvernäitust vaatamas	18
	Meisterdamise ja sulega kirjutamise töötuba	5
	Külas on raamatukirjastaja Madli Zobel	37
	Ettelugemispäev lasteaialastele	27
	Prossi meisterdamise töötuba	2
	Rookrooni meisterdamise töötuba	2
	Jõulupärja meisterdamise töötuba	1
	Männituka lasteaia Mesilinnud jõulutunnis	4
Paikuse raamatukogu		
	Lugemisisu teematunnid 17x	186
	Raamatukogu tutvustavad teematunnid 1. klassidele 3x	68
	Teematunnid – kaisukaru 120 10x	218

	Teematund – piparkoogi ajaloost 7x	130
	Lugemispesa ring, 2 x nädalas	20
	Kogumine on vahva – näitusekülastus	115
	Mobiili ja internetivaba nädala tähistamine – lauamängude mängimise nädal. (Kogu nädala jooksul raamatukogu lahtiolekuaegadel)	300
	Kahoot lindudest 8x	24
	Uudishimu päev	20
	Külas lastekirjanik Liis Sein	100
	Paikuse Kooli õpilaste käsitöö näituse külastamine	125
	Külas muinasjutuvestjad	50
	Lugemisisu programmi lõpuüritus- karneval	186
	Paikuse ja Seljametsa Lasteaia lastele raamatukogutunnid 2x	35
Lavassaare rmtk		
	Laste jututuba	6
Tõstamaa rmtk		
	Nutivaba vaheaeg (aprilli lõpp); Lauamängud, meisterdamised	16
	Paberlennukite voltimine	5
	Ruumilise pildi joonistamine	6
	„Rampsi sõbrad“ 3x kuus jaan-juuni ja sept –dets. Mängud, meisterdamised, raamatukogutöö varjud jne.	240
	Kõik tööd on toredad	24
	Jõulukaardid	6
Koonga raamatukogu		
	Emakeelepäeva tähistamine. Rahvajutu „Heal lapsel mitu nime” ettelugemine	19

	1. „Lugemistund”-T. Janssoni Nähtamatu laps ettelugemine	22
	Puud sügisel. J. Leoste jutu „Lehesadu” ettelugemine	17
	Puud sügisel. J. Saare jutu „Sügisene reis” ettelugemine	10
	Rändlinnud. „Laisk kull” ettelugemine	13
	Rändlinnud. „Vares lendab lõunamaale” ettelugemine	8
	Raamatukogupäevad. Ettelugemispäev Koonga lasteaias	18
	Räägime lemmikloomadest. Kaks Corgi tõugu koera raamatukogus	18
	Mardisandid raamatukogus	14
	Kadrisandid raamatukogus	13
	Päkapikkude elust	5
Varbla raamatukogu		
24.03	1. Koomiksita ja päevikuvormis kirjutatud noortekirjanduse tutvustus 5. ja 6. klassile	10
08.09	„Lugemistund” T. Janssoni „Nähtamatu laps” ettelugemine	22
14.09	1. ja 2. klassi õpilased raamatukogus (raamatukogu ja eale vastava lastekirjanduse tutvustamine)	5
19.09	Elulooraamatute ja uuemate eesti autorite luuleraamatute tutvustamine 6.-8. klassile.	12
Virtsu rmtk		
	Rk-de aasta avamine P. Raua raamatust katkendi ettelugemisega. Videoülekanne vaatamine Tarvatu rk-st. (1. – 2. klass)	9
	Rahvusvahelise lasteraamatupäeva tähistamine lasteaias	11
	Õueüritus „Suur koogitegu” lasteaias	9

	Lugemistund lasteaias	11
	Lugemistund koolis ja rk-s erinevates lugemispesades	59
	Kaisukarude 120. sünnipäev lasteaias	11
Kõmsi rmtk		
30.01	Eesti kirjanduse kooslugemispäev (1.-3. klass)	12
	Lugemisisu teematunnid 8x	96
24.05	Preemiareis Eesti Lastekirjanduse Keskusesse.	17
	Loeme raamatukogukoer Tikile 3x	9
	Sõbra soovitatud raamat on parim	80
16.06	Suur pannkoogipäev Pettsoni ja Findusega (lasteaiia vanem rühm)	12
08.09	Matk Hanila muuseumisse ja kirikusse.	27
27.11	Kaisukaru sünnipäev lasteaias	12
17.12	Uurime päkapikuteadust (lasteaiia vanem rühm)	13
Lihula rmtk		
	Lugemisisu 2x	20
	Kõik lapsed värvima	37
	Jõuluhommik Lotte rühmaga	14
	Ilon Wiklandi imeline teekond	32
	Erasmus projekti raames laste grupitöö	19
Vatla rmtk		
	Filmiõhtud 2x	25
Lõpe rmtk		
	A. Raua raamatust „Tobias ja teine B” katkendite ettelugemine raamatukogus 1.-2. klassile	6
	Emakeelepäeva tähistamine. Väga vanad ja uued sõnad eesti keeles.	11

	Rändlinnud	16
Kirbla rmtk		
	Suur pannkoogipäev	14
Tihemetsa rmtk		
	Multifilmimaraton	10
	Koolivaheaja kolmapäev	30
	Meisterdame kasutatud raamatust	10
Kilingi-Nõmme rmtk		
	„Lugemisisu” lõpetamine	30
	Teabekirjandusega tutvus ja viktoriin(7. klass)	2/35
	Lasteaialastega muinasjututund	15
	Lugemisisu” tunnid	6/70
Are rmtk		
	Raamatukogude aasta avamine. Ettelugemine 3. klassile P. Raua raamatust „Tobias ja teine B“	16
	Nukitsa konkursil hääletamine	11
	Lugemisisu illustatsioonitund 1. klassile.	12
	Jutuhommikud Anti Saare loomingust 1.-9. klassile (9 sündmust)	143
	Mälumängud Are Koolis 1.-4. klassile (4 mängu)	248
	Mälumängud Are Koolis 5.-9. klassile (3 mängu)	239
	Jutupesa "Aasta loom - pruunkaru"	8
	Kohtumine kirjanik Anti Saarega	151
	Muinajutuhommik „Elu täis on muinasjuttu, muinasjutt täis elu“	16
	Aino Pervik 90. Jutuhommik 3. klassile	16
	Kohvernäitus „Pikk-pikk teekond“ 1.-9. klassile (9 sündmust)	141

	„Lugemisisu“ programmi lõpusündmus	20
	Üleriigiline suur pannkoogitegu	23
	1. klass tutvumas raamatukoguga	17
	Üle-eestiline lugemistund	5
	Raamatukogutund 5. klassile „Mis on teabekirjandus?“	16
	Sportiviktoriin 1.-4. ja 5.-9. klassile (2 sündmust)	147
	„Lugemisisu“ Nukitsamehe tund 1. klassile	17
	„Lugemisisu“ muinasjututunnid 2., 3. ja 4. klassile (3 sündmust)	47
	Noortekirjanduse tutvustus 5., 6., 7., 8. ja 9. klassile (5 sündmust)	82
	Ettelugemise päev Are Koolis 1. klassile „Ühes väikses Perviku raamatus“	17
	Raamatukogus ettelugemise päev „Ühes väikses Perviku raamatus“	15
	Suvised lugemisbingo lõpetamine	3
	Põhjamaade kirjanduse nädal "Põhjala loodus" 1., 2., 3. ja 4. klassile (4 sündmust)	64
	Uudishimu päev „Targad raamatud oskavad vastata“	25
	3D pliiatsite töötuba	3
	„Raamatukogude aastast liikumise aastasse“	34
Sauga rmtk		
	„Lugemisisu“ raamatu teekonna teematunnid 1. – 3. klassidele Sauga koolis	55
	Sõbrapäeva kaartide meisterdamise töötuba	6
	Jänesselja lasteaia Tibude rühm külas	14
	Jänesselja lasteaia Lotted külas	11

	Koolivaheaja Lauamängu laupäev	2
	Lasteraamatu päeva tähistamine	5
	„Lugemisisu“ illustratsiooni teematunnid 1.-3. klassidele	73
	Wiklandi kohvernäitusega tutvumine Jänesselja lasteaia Lepatriinud	20
	Wiklandi kohvernäitusega tutvumine Jänesselja lasteaia Mõmmikud	15
	Wiklandi kohvernäitusega tutvumine Jänesselja lasteaia Pätud	14
	Koolivaheaja Lauamängu laupäev	2
	Emadepäeva lillede meisterdamise töötuba	4
	„Lugemisisu“ programmi lõpetamine	65
	Suur pannkoogipäev	8
	Ettelugemispäev Jänesselja lasteaia rühmadele 6x	88
	„Lugemisisu“ programmi tutvustamine 3x	74
	Lumeingli meisterdamistuba vanadest raamatutest	3
	Raamatuaasta teatepulga üleandmine liikumisaastale	8
Suigu raamatukogu		
	Tori valla raamatukogu III lasteraamatupäev.	3
	Lugemisisu raamatukogutunnid 4x	76
	Ettelugemine Suigu Noortetoe lastele	9
	„Teeme Ära“ talgupäev, lilleniidu külvamine Suigu lasteaia Lepatriinu rühma lastega.	14
	Pannkoogipäev	10
	Lugemistund	3

	Helkuripuu loomine Suigu seltsimaja juurde.	6
	Lugemisbingo lõpetamine	8
	3D pliiatsite töötuba.	16
	Ettelugemispäev Suigu lasteaija lastele	41
	Maskide valmistamine	5
	Paberist meisterdamine.	3
	Lõngast nukkude valmistamine	4
	Raamatukogude aasta lõpetamine ja liikumiseaasta väljakuulutamise.	15
Sindi raamatukogu		
	Lugemiskoer Norbert	53
	Lugemisisu	297
	Kohtumine kirjanik Terje Homutov Giannikouga (veebis)	12
	Algklassid tutvuvad raamatukoguga	55
	Jutuvestmisfestival „Õobikuööd“	30
	Tori valla lasteraamatupäev	25
	Suur pannkoogipäev	33
	Rahvusvaheline kirjaoskuse päev	77
	Lugemistuhin	29
	Ettelugemispäev	60
	Raamatukogudeaasta teatepulga üleandmine liikumisaastale koos Sindi Gümnaasiumiga	16
	Raamatukogutunnid viiendatele klassidele	32
Urge raamatukogu Tammiste teeninduspunk		
	Suur koogitegu. Tammiste Lasteaed-alkkooli perele	40
	Lugemistunni aktsioon koos Tammise Alkkooli I ja II klassi õpilastega	35

	Mardipäeva tähistamine Tammiste Lasteaed-alkkooli Urvakeste ja Kuusekäbi nupsude rühmadega	40
	Lugemisisu programmi käivitamine Tammiste Lasteaed-alkkooli Männikäbi põnnidele ja I ning II klassi lastele	47
	„Jõululood kasvatavad jõuluootust“- ettelugemised Tammiste Lasteaed-alkkooli lasteaiarühmadele	50
	Tammiste Lasteaed-Alkkooli Männikäbi põnnide rühm seikles koos Jussikesega Pühapäevamaa otsingul. Selle sündmusega lõpetasime raamatukogude aasta ja andsime üle teatepulga liikumisaastale.	25
Tori raamatukogu		
	Raamatukogutunnid lastele (Lugemisisu, teematunnid)	350
	Kohtumine Ilmar Tomuskiga Tori Põhikoolis	270
	Ilon Wiklandi kohvernäitus	90
	Ööbikuööde festivali sündmus Jaak Kännuga	42
	Ettelugemine Tori lasteaiale	47
	Lõimingupäev Tori vald 5 Tori Põhikoolis	120
	Lugemisbingo lastele	15
	Raamatukogude aasta/liikumisaasta – teatepulga üleandmine	30
Pärnu Keskraamatukogu		
	XV Nukitsa konkurss	276
	Raamatukogu 113. sünnipäev ja perepäev	100
	Maakondlik RANNAPimäng	21
	Koolivaheaja töötoad	60

	Üleilmne jutuvestmise päev „Kaotatud ja leitud”	77
	Pärnu lasteaedade näituse „Loodus läbi lapse silmade” avamine	20
	Suur suvine koogitegu	150
	Maakondlik neljandate klasside ettelugemisvõitlus	40
	Lugemisprogrammi „Lugemisisu” osalejad	79
	Maakondlik KÄOJAANI mäng	36
	Mürakarukool	435
	Karude jututuba	48
	Karukäpaklubi	18

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Pärnumaa raamatukogudes on kasutusel raamatukoguprogrammid URRAM ja RIKS. Lääneranna 7 raamatukogu kasutavad RIKS programmi. URRAM-i töörühma liige edastab programmi info kõikidele maaraamatukogudele ja nõustab raamatukoguhoidjaid.

Enamik maakonna raamatukogudest komplekteeris oma kogusid keskraamatukogu kaudu, ise komplekteerisid jätkuvalt Surju ja Tootsi raamatukogud. Lääneranna valla URRAM-i programmi kasutavate Koonga, Lõpe, Saulepi ja Varbla raamatukogude teavikute komplekteerimine toimus Pärnu Keskraamatukogu kaudu. RIKS-programmi kasutavad Lihula, Tuudi, Metsküla, Kirbla, Kõmsi, Virtsu ja Vatla raamatukogud tellisid raamatuid enamasti Rahva Raamatust ja töötlesid ise. Vallaraamatukogud on sellise töökorraldusega rahul, sest:

- see tagab korrektse teavikute töötlemise ja eksemplarikirje koostamise;
- iga raamatukogu tellib uudiskirjanduse ise ja jälgib lähedalasuvate raamatukogude tellimusi. Koondtellimused edastab kirjastustele maakonna keskraamatukogu ja hulgitellimuse korral saab suurt allahindlust;
- järelkomplekteerimine on väga vajalik ja järjepidev töö, mida kõige paremini teeb maakonna keskraamatukogu;
- töödeldud uudiskirjandus viiakse 2x kuus valdade raamatukogudesse ja see tagab kohese uudiskirjanduse laenutusse suunamise;
- regionaalpoliitiliselt on õigem jätta komplekteerimine ja töötlemine kohapeale, sest kohalikke vajadusi ja probleeme oskavad piirkonna töötajad kõige paremini lahendada.

Ka 2022. aastal jätkusid kord kuus veebikoosolekud vallaraamatukogude direktoritega, kus Pärnu Keskraamatukogu spetsialistid andsid ülevaate üleriigilistest programmidest, arengutest, komplekteerimisest, ERÜ ja raamatukogudeaasta tegemistest.

2022. aastal toimus statistiliste aruannete elektrooniline esitamine, keskraamatukogu spetsialist vaatas üle kõik maakonna raamatukogude esitatud statistilised andmed, kontrollis ja võrdles neid möödunud aasta andmetega ning täpsustas andmed vallaraamatukogude juhtidega, aastaaruandes analüüsis toimunud muutusi maakonna vaates.

2022. aastal toimus 10 maakondlikku täiendkoolituse päeva, osalejad tagasisidestasid koolitusi positiivselt ja nendega jäädgi rahule.

Kevadel käisid keskraamatukogu spetsialistid Lääneranna valla 4 raamatukogus (Virtsu, Tuudi, Lihula ja Kirbla). Inventuuri aidati läbi viia Lindi raamatukogus.

Loodame, et omavalitsused on oma otsustes targad ja ei kiirusta kokkuhoiu eesmärgil sulgema maaraamatukogusid. Kainet meelt meile kõigile.